

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 29.11.2017
COM(2017) 713 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Το μέλλον των τροφίμων και της γεωργίας

Το μέλλον των τροφίμων και της γεωργίας

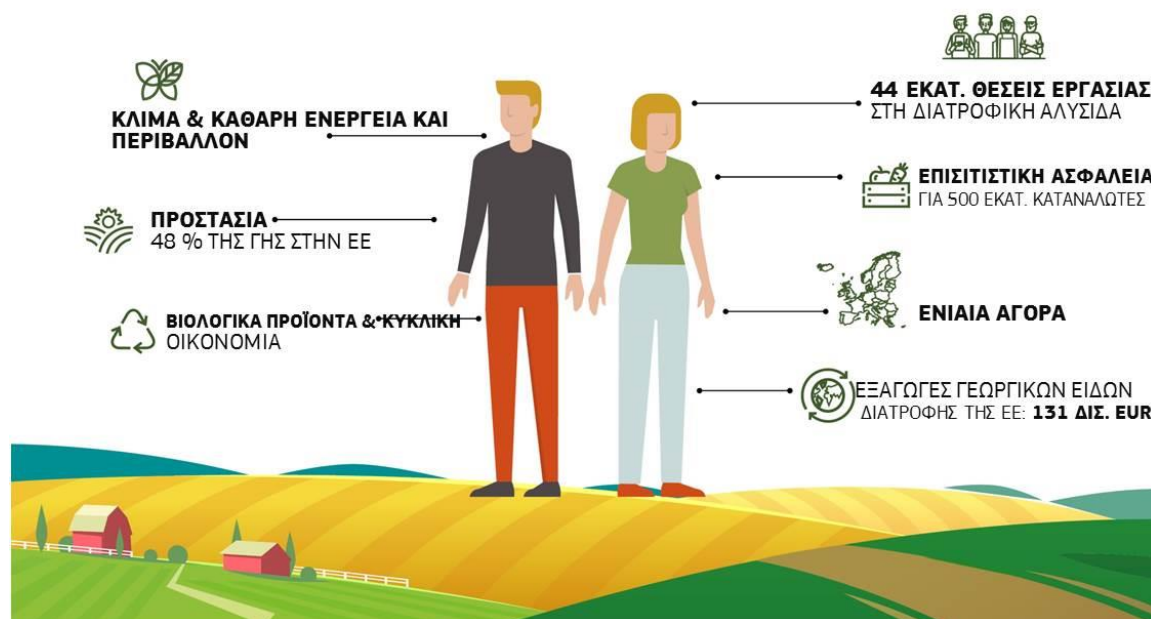
Πίνακας περιεχομένων

1.	ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	3
2.	ΠΡΟΣ ΕΝΑ ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΠΛΟΥΣΤΕΡΗ ΚΓΠ.....	10
3.	ΕΦΥΕΣΤΕΡΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΓΠ	13
3.1.	Χρησιμοποιούμε την έρευνα και την καινοτομία για να συνδέσουμε καλύτερα ό,τι γνωρίζουμε με ό,τι καλλιεργούμε	14
3.2.	Προώθηση της έξυπνης και ανθεκτικής γεωργίας	16
3.2.1.	Δίκαιη στήριξη εισοδήματος ώστε οι γεωργοί να κερδίζουν τα προς το ζην.....	16
3.2.2.	Επενδύσεις για καλύτερη αξιοποίηση της αγοράς από τους γεωργούς.....	19
3.2.3.	Διαχείριση κινδύνων.....	20
3.3.	Ενίσχυση της μέριμνας για το περιβάλλον και της δράσης για το κλίμα, καθώς και συμβολή στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το περιβάλλον και το κλίμα	22
3.4.	Ενίσχυση του κοινωνικο-οικονομικού ιστού στην ύπαιθρο.....	24
3.4.1.	Ανάπτυξη και απασχόληση στην ύπαιθρο.....	24
3.4.2.	Προσέλκυση νέων γεωργών	26
3.5.	Αντιμετώπιση των ανησυχιών των πολιτών σχετικά με τη βιώσιμη γεωργική παραγωγή, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, της διατροφής, της σπατάλης τροφίμων και της καλής μεταχείρισης των ζώων	28
4.	Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΓΠ.....	30
4.1.	Εμπόριο	31
4.2.	Μετανάστευση.....	31

1. ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο γεωργικός τομέας και η ύπαιθρος της ΕΕ αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την ευημερία και το μέλλον της Ένωσης. Η ευρωπαϊκή γεωργία είναι ένας από τους **μεγαλύτερους παραγωγούς τροφίμων στον κόσμο** και εγγυάται την επισιτιστική ασφάλεια 500 και πλέον εκατομμυρίων Ευρωπαίων πολιτών. Οι γεωργοί της ΕΕ είναι επίσης οι κύριοι προστάτες του **φυσικού περιβάλλοντος**, αφού φροντίζουν για τους φυσικούς πόρους του εδάφους, των υδάτων, του αέρα και της βιοποικιλότητας στο **48 % της γης στην ΕΕ** (ενώ οι δασοκόμοι φροντίζουν ένα επιπλέον 36 %), παρέχουν σημαντικές **καταβόθρες διοξειδίου του άνθρακα και ανανεώσιμους πόρους για τη βιομηχανία και την ενέργεια**. Επίσης, εξαρτώνται άμεσα από αυτούς τους φυσικούς πόρους. Πολλές θέσεις εργασίας εξαρτώνται από τη γεωργία, είτε εντός του ίδιου του τομέα (ο οποίος παρέχει τακτική εργασία σε 22 εκατομμύρια άτομα) ή εντός του ευρύτερου τομέα των τροφίμων (η γεωργία, η μεταποίηση τροφίμων και τα συναφή με αυτές λιανικό εμπόριο και υπηρεσίες παρέχουν περίπου 44 εκατομμύρια θέσεις εργασίας). Συνολικά η ύπαιθρος στην ΕΕ είναι το σπίτι του 55 % των πολιτών της, συγχρόνως δε λειτουργεί ως σημαντική βάση για την απασχόληση, την αναψυχή και τον τουρισμό.¹

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΗΜΕΡΑ

Εικόνα 11

¹ Καλύπτει κυρίως αγροτικές και ενδιάμεσες περιοχές (ορισμός του ΟΟΣΑ).

Κανένα από τα οφέλη αυτά, ωστόσο, δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο. Αντίθετα με τους περισσότερους άλλους οικονομικούς κλάδους, η γεωργία επηρεάζεται έντονα από τις **καιρικές συνθήκες**: πλήττεται επίσης συχνά από **ασταθείς τιμές, φυσικές καταστροφές, επιβλαβείς οργανισμούς και ασθένειες**, με αποτέλεσμα, κάθε έτος, τουλάχιστον το 20 % των γεωργών να χάνει το 30 % και πλέον των εσόδων τους σε σύγκριση με τον μέσο όρο των τελευταίων τριών ετών. Ταυτόχρονα, η **πίεση που ασκείται στους φυσικούς πόρους** εξακολουθεί να είναι αισθητή, εν μέρει λόγω ορισμένων γεωργικών δραστηριοτήτων. Η **αλλαγή του κλίματος** απειλεί να οξύνει όλα τα προαναφερθέντα προβλήματα. Η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) θα πρέπει, ως εκ τούτου, να σηματοδοτήσει τη μετάβαση προς μια πιο αειφόρο γεωργία.

Η ΚΓΠ κατέστησε δυνατή την ανάπτυξη της πιο ολοκληρωμένης **ενιαίας αγοράς**. Χάρη στην ΚΓΠ, ο γεωργικός τομέας της ΕΕ είναι σε θέση να ανταποκριθεί στα αιτήματα των πολιτών όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια, καθώς και την ασφάλεια, την ποιότητα και τη βιωσιμότητα των τροφίμων. Ταυτόχρονα, ωστόσο, ο κλάδος αντιμετωπίζει προβλήματα χαμηλής κερδοφορίας — που οφείλονται, μεταξύ άλλων, στα υψηλά πρότυπα παραγωγής, το υψηλό κόστος των συντελεστών παραγωγής και την κατακερματισμένη διάρθρωση του πρωτογενούς τομέα. Ο κλάδος λειτουργεί πλέον ανταγωνιστικά σε τιμές παγκόσμιας αγοράς στους περισσότερους τομείς, προηγείται ως προς την ποικιλία και την ποιότητα των προϊόντων διατροφής και επιτυγχάνει τις υψηλότερες, στον κόσμο, εξαγωγές γεωργικών προϊόντων διατροφής (ύψους 131 δις. EUR το 2016).²

Σταθερές επιδόσεις αλλά χρειάζεται ακόμη δουλειά

Οι άμεσες ενισχύσεις σήμερα ενισχύουν την ανταπόκριση 7 εκατομμυρίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, οι οποίες καλύπτουν το 90 % της καλλιεργούμενης γης. Ενώ αντιπροσωπεύουν περίπου το 46 % των εσόδων του γεωργικού κλάδου στην ΕΕ, η αναλογία είναι σημαντικά υψηλότερη σε πολλές περιοχές και τομείς. Ως εκ τούτου παρέχουν σχετική εισοδηματική σταθερότητα για τους γεωργούς οι οποίοι αντιμετωπίζουν σημαντική μεταβλητότητα τιμών και παραγωγής — κάτι που βοηθά να διατηρείται, σε ολόκληρη την Ένωση, η παραγωγική βάση της ΕΕ στα ζωτικής σημασίας τρόφιμα υψηλής ποιότητας. Οι επιπτώσεις τους ενισχύονται με τη χρήση μέσων της αγοράς. Οι περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα αποτελούν επίσης αντικείμενο ειδικής στήριξης.³

² Βλ. https://ec.europa.eu/agriculture/trade-analysis/statistics_en

³ Ecorys et al. (2016) *Mapping and analysis of the implementation of the CAP* [Χαρτογράφηση και ανάλυση της εφαρμογής της ΚΓΠ], σ. 76-94

Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης συμβάλλει κατά μεγάλο μέρος στην οικονομία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των αγροτικών βιοτικών πόρων με διάφορους τρόπους. Υποστηρίζει τις επενδύσεις· την ανάπτυξη γνώσεων· την οργάνωση της αλυσίδας εφοδιασμού· την προστασία του περιβάλλοντος και τη δράση για το κλίμα. Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης της περιόδου 2014-2020 βασίζονται σε αυτό και επεκτείνουν τις προβλέψεις όσον αφορά την καινοτομία και τη διαχείριση κινδύνου. Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για τη γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα (EIP-AGRI) έδωσε ώθηση στην παραγωγή και την ανταλλαγή γνώσεων. Εντούτοις, πρέπει να καταβληθούν και άλλες προσπάθειες για να διευκολυνθεί η πρόσβαση των γεωργών στη γνώση.⁴

Υπάρχουν διδάγματα που πρέπει να αντληθούν από τη δημόσια διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2017, σχετικά με τον εκσυγχρονισμό και την απλούστευση της ΚΓΠ, η οποία επιβεβαίωσε την ευρεία συναίνεση ότι με τα σημερινά εργαλεία της ΚΓΠ αντιμετωπίζονται με μερική μόνο επιτυχία οι τρέχουσες προκλήσεις. Τούτο καλύπτει επίσης τις περιβαλλοντικές και κλιματικές προκλήσεις, σε σχέση με τις οποίες η πλειονότητα των γεωργών και άλλοι εμπλεκόμενοι θεωρούν ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να καταβάλει περισσότερες προσπάθειες. Ταυτόχρονα επισημάνθηκε ότι η υπερβολική γραφειοκρατία συνιστά βασικό παράγοντα που εμποδίζει την εκπλήρωση των στόχων της σημερινής πολιτικής.⁵

⁴ Βλ. Μελέτη αξιολόγησης της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ), του Νοεμβρίου 2016: https://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2016-eip_en

⁵ Βλ. https://ec.europa.eu/agriculture/consultations/cap-modernising/2017_el

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ: ΚΑΤΑ ΠΟΣΟΝ ΣΥΜΦΩΝΕΙΤΕ ΜΕ ΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

Η γεωργική πολιτική θα πρέπει να είναι πιο επωφελής για το περιβάλλον και την **κλιματική αλλαγή**

Οι γεωργοί χρειάζονται **άμεση στήριξη εισοδήματος**

Η **θέση των γεωργών** στις αλυσίδες αξίας θα πρέπει να βελτιωθεί

Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη στις στοχευμένες επενδύσεις **υπέρ της αναδιάρθρωσης και της καινοτομίας**

Πηγή: Δημόσια Διαβούλευση για τον προανατολισμό και την κλιματική αλλαγή της ΚΓΠ, 2017

Εικόνα 22

Τα μέτρα που συνδέονται με τη γη είναι θεμελιώδες στοιχείο για την επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων της ΕΕ, οι δε γεωργοί είναι οι κύριοι οικονομικοί παράγοντες υλοποίησης αυτών των σημαντικών κοινωνικών στόχων. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αναλυθούν οι άμεσες ενισχύσεις, ώστε να διασφαλιστεί ότι η διαχείριση ενός μεγάλου μέρους των περιοχών ενεργού γεωργικής εκμετάλλευσης της ΕΕ γίνεται με πρακτικές που είναι επωφελείς για το περιβάλλον. Οι τρέχουσες στρεμματικές ενισχύσεις αγροτικής ανάπτυξης στηρίζονται σε αυτήν τη βάση. Εν μέρει χάρη στην ΚΓΠ, η βιολογική γεωργία επεκτάθηκε σημαντικά και κάλυψε το 6 % της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (ΧΓΕ) το 2015, έναντι 2 % το 2000.

Η εφαρμογή του «πράσινου προσανατολισμού» χαρακτηρίζεται μερικές φορές ως λιγότερο φιλόδοξη σε σχέση με τις προβλέψεις, ενώ στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης προσδιορίζεται ως το πιο επαχθές και σύνθετο στοιχείο της ΚΓΠ που περιορίζει την αποτελεσματικότητά της. Η αλλαγή του κλίματος έχει εν τω μεταξύ καταστεί ακόμα πιο επείγουσα προτεραιότητα, ο δε αγροτικός κόσμος θα έρθει στο μέλλον αντιμέτωπος με σημαντικές πηγές κόστους.⁶⁷

⁶ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Αναθεώρηση του πράσινου προσανατολισμού μετά από ένα έτος, https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/direct-support/pdf/2016-staff-working-document-greening_en.pdf. Βλ. επίσης Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της περιοχής οικολογικής εστίασης στο πλαίσιο του καθεστώτος πράσινων αμέσων ενισχύσεων (COM/2017/0152 final) της 29.3.2017.

Η άποψη αυτή τονίστηκε και από την πλατφόρμα REFIT, η οποία έφερε στο προσκήνιο την υπερβολική διοικητική επιβάρυνση των ισχυόντων μέτρων πράσινου προσανατολισμού, το σύστημα ελέγχου και λογιστικού ελέγχου και την αυξανόμενη επικάλυψη μεταξύ των πυλώνων I και II. Όπως αναφέρεται από την πλατφόρμα REFIT, υπάρχει ανάγκη μείωσης του κανονιστικού φόρτου της ΚΓΠ και βελτίωσης της σχέσης ποιότητας/τιμής, με παράλληλη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων και καλύτερη ενσωμάτωσή της σε άλλους τομείς πολιτικής.⁸

Μια πρώτη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κοινού πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης της ΚΓΠ, συμπεριλαμβανομένων των πρώτων αποτελεσμάτων από τη λειτουργία της, θα υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το 2018. Η εκτίμηση επιπτώσεων που θα υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής για την κοινή γεωργική πολιτική για την περίοδο μετά το 2020 θα λαμβάνει υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τις μέχρι στιγμής επιδόσεις της πολιτικής (συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων και της συμβολής της πλατφόρμας REFIT) και θα χρησιμοποιεί τις πληροφορίες αυτές κατά την εξέταση συγκεκριμένων λύσεων για το μέλλον.

⁷ Βλ. Μελέτη Ecampa2 (2016) με την πλέον επικαιροποιημένη αξιολόγηση των επιλογών γεωργικής πολιτικής της ΕΕ για τον περιορισμό των αερίων του θερμοκηπίου, http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101396/jrc101396_ecampa2_final_report.pdf.

⁸ Γνωμοδοτήσεις της πλατφόρμας REFIT σχετικά με την «πολλαπλή συμμόρφωση», τον «πράσινο προσανατολισμό», τις «αλληλοεπικαλύψεις μεταξύ των πυλώνων I και II», τον «έλεγχο και λογιστικό έλεγχο», τη «στήριξη αγροτικής ανάπτυξης» και τη «νομοθεσία της ΕΕ για τη μεταρρύθμιση των γεωργικών επιδοτήσεων», https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-platform/refit-platform-recommendations-and-other-work_el

Θωράκιση της ΚΓΠ έναντι μελλοντικών εξελίξεων

Η ΚΓΠ ανταποκρίθηκε στους **στόχους της Συνθήκης εξελισσόμενη και αυξάνοντας την προστιθέμενη αξία για την ΕΕ**. Ενίσχυσε επίσης ουσιαστικά την έμφαση που δίνει **στο περιβάλλον, το κλίμα και το ευρύτερο πλαίσιο της υπαίθρου** εντός του οποίου λαμβάνουν χώρα οι γεωργικές δραστηριότητες. Τούτο έδωσε στον κλάδο τη δυνατότητα να αυξήσει την παραγωγικότητά του κατά 9 % περίπου, από το 2005, με ταυτόχρονη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (GHG) κατά 24 % σε σχέση με το 1990 και μείωση της χρήσης λιπασμάτων, κάτι που είχε θετικό αντίκτυπο στην ποιότητα των υδάτων. Ωστόσο, ελλείπει ισχυρότερης και πιο φιλόδοξης πολιτικής στήριξης, είναι μάλλον απίθανο οι εκπομπές του γεωργικού τομέα της ΕΕ να συνεχίσουν να μειώνονται με τον ίδιο ρυθμό. Η ΚΓΠ πρέπει να συνεχίσει να εντείνει τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών και θα διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων Juncker σε πλήρη συνοχή με άλλες πολιτικές, ιδίως:

- **τόνωση της ποιοτικής απασχόλησης, της ανάπτυξης και των επενδύσεων·**
- **αξιοποίηση του δυναμικού της Ενεργειακής Ένωσης, της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας, με παράλληλη ενίσχυση της μέριμνας για το περιβάλλον, αλλά και καταπολέμησης της αλλαγής του κλίματος και προσαρμογής σε αυτήν·**
- **μεταφορά της έρευνας και καινοτομίας από τα εργαστήρια στα χωράφια και τις αγορές·**
- **πλήρης σύνδεση των γεωργών και της υπαίθρου στην ψηφιακή οικονομία· και**
- **συμβολή στο πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μετανάστευση.**

Ταυτόχρονα, η ΕΕ έχει αναλάβει ισχυρή δέσμευση για την ανάληψη δράσης σχετικά με τη **συμφωνία COP 21 του Παρισιού** και με τους **Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών**. Σημειωτέον ότι η ΚΓΠ αποτελεί τη βάση των πολιτικών που προβλέπονται στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, το οποίο ζητεί από τον γεωργικό τομέα να συμβάλει στο στόχο μείωσης των εκπομπών για το σύνολο της οικονομίας της τάξης του -40 % έως το 2030, και στη στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή. Η ευρωπαϊκή γεωργία πρέπει επίσης να εντείνει τη συμβολή της στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της ΕΕ. Οι δεσμεύσεις αυτές δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς τη συνδρομή των γεωργών, των δασοκόμων και των λοιπών φορέων της υπαίθρου που διαχειρίζονται το ήμισυ του εδάφους της ΕΕ, είναι οι βασικοί χρήστες και οι θεματοφύλακες των φυσικών πόρων και παρέχουν σημαντικές καταβόθρες διοξειδίου του άνθρακα καθώς και ανανεώσιμους πόρους για τη βιομηχανία και την ενέργεια. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο μια εκσυγχρονισμένη ΚΓΠ πρέπει να **ενισχύσει την ενωσιακή προστιθέμενη αξία της, με ένα υψηλότερο επίπεδο περιβαλλοντικής και κλιματικής φιλοδοξίας, αλλά και να ανταποκριθεί στις ανησυχίες των πολιτών σχετικά με τη βιώσιμη γεωργική παραγωγή.**

Η Δήλωση του Κορκ 2.0 του 2016, «Βελτίωση της ζωής στις αγροτικές περιοχές», εξέφρασε φιλόδοξες προσδοκίες για τη μελλοντική επιτυχία της ευρωπαϊκής γεωργίας και υπαίθρου, καθώς και της συμβολής που μπορούν να έχουν για το σύνολο της κοινωνίας. Η Δήλωση περιέχει μια ατζέντα για τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ ώστε να βελτιωθούν τα αποτελέσματά της και να ανταποκρίνεται καλύτερα στις τρέχουσες προκλήσεις. Ειδικότερα, χρειάζεται να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε δεξιότητες, δημόσιες υπηρεσίες, υποδομές και ανάπτυξη ικανοτήτων με σκοπό τη δημιουργία δυναμικών αγροτικών κοινοτήτων.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΚΓΠ ΣΤΟΥΣ ΣΒΑ

Εικόνα 33

Η **δημόσια διαβούλευση** υπογράμμισε τη σημασία των τριών διαστάσεων της αειφόρου ανάπτυξης (οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής) και τις συνέδεσε με την ευρύτερη ανάγκη **εκσυγχρονισμού** και **απλούστευσης** της πολιτικής αυτής.

Με τη **Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για το Μέλλον της Ευρώπης**, της 1ης Μαρτίου 2017, δρομολογήθηκε ευρεία συζήτηση για την αυριανή ΕΕ και κλήθηκε η Ένωση και τα κράτη μέλη της να επικοινωνούν καλύτερα με τους πολίτες, ώστε να λογοδοτούν περισσότερο σε αυτούς και να παράγουν ταχύτερα και καλύτερα αποτελέσματα στους τομείς επί των οποίων υπήρξε συλλογική συμφωνία, όπως είναι ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων. Με το έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ, της 28ης Ιουνίου 2017, δίνονται νέα ερεθίσματα στη συζήτηση αυτή, εκθέτονται οι επιλογές και τα σενάρια για την μελλοντική κατεύθυνση του προϋπολογισμού της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου, μεταξύ άλλων επιλογών, κάποιου βαθμού συγχρηματοδότησης της ΚΓΠ και τις επιπτώσεις που αυτό θα έχει. Όπως υπενθυμίζεται στο έγγραφο προβληματισμού, ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να λαμβάνει υπόψη τις σύγχρονες τάσεις που θα διαμορφώσουν την ΕΕ στα επόμενα χρόνια. Υπάρχουν επίσης και ορισμένες άλλες προκλήσεις για τις οποίες ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα χρειαστεί να κάνει περισσότερα από ό,τι κάνει σήμερα. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξεταστούν όλα τα υφιστάμενα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της ΚΓΠ. Ως εκ τούτου, η παρούσα ανακοίνωση δεν προδικάζει την έκβαση της συζήτησης αυτής ούτε τις προτάσεις για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ).

Στο έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ ζητά στροφή προς νέα, βιώσιμη ανάπτυξη που θα συνδυάζει τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές κατά τρόπο ολιστικό και ολοκληρωμένο και θα δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην παροχή δημόσιων αγαθών.

Αυτό είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο η ΚΓΠ πρέπει να διανύσει τα επόμενα βήματα της εξέλιξής της —εκσυγχρονισμός και απλούστευση, σε στενή συνεργασία με άλλες πολιτικές της ΕΕ— ώστε να καλυφθεί ευρύ φάσμα πιεστικών προκλήσεων και να αναδειχθούν οι καλύτερες πλευρές του γεωργικού τομέα και των αγροτικών περιοχών της Ένωσης, με μεγαλύτερη έμφαση στις υψηλές προδιαγραφές και τα πραγματικά αποτελέσματα, αλλά και να υποστηριχθούν οι γεωργοί όσον αφορά την πρόβλεψη και την αντιμετώπιση των σχετικών μελλοντικών προκλήσεων και εξελίξεων.

2. ΠΡΟΣ ΕΝΑ ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΠΛΟΥΣΤΕΡΗ ΚΓΠ

Η ΚΓΠ πρέπει να αναπροσαρμοστεί με διάφορους τρόπους και να βελτιώσει τον τρόπο με τον οποίο απαντά στις προκλήσεις και τις ευκαιρίες καθώς αυτές εκδηλώνονται σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο και σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης. Τούτο σημαίνει, μεταξύ άλλων, εξορθολογισμό της διακυβέρνησης της ΚΓΠ και καλύτερη υλοποίηση των στόχων της ΕΕ, αλλά και σημαντική μείωση της γραφειοκρατίας και του διοικητικού φόρτου.

Το τρέχον σύστημα υλοποίησης της ΚΓΠ στηρίζεται σε λεπτομερείς απαιτήσεις σε επίπεδο ΕΕ και περιλαμβάνει αυστηρούς ελέγχους, κυρώσεις και ρυθμίσεις λογιστικού ελέγχου. Οι κανόνες αυτοί είναι συχνά πολύ περιοριστικοί, έως και σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης. Στην Ένωση, ωστόσο, με την ιδιαίτερη διαφοροποίηση της γεωργίας και του φυσικού περιβάλλοντος, ούτε οι λύσεις εκ των άνω προς τα κάτω ούτε οι λύσεις ενιαίου τύπου ενδείκνυνται για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων και της προστιθέμενης αξία για την ΕΕ.

Στο μοντέλο λειτουργίας της μελλοντικής ΚΓΠ, η Ένωση θα πρέπει να ορίσει τις βασικές παραμέτρους πολιτικής (στόχοι της ΚΓΠ, γενικοί τύποι παρέμβασης, βασικές απαιτήσεις), ενώ τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναλάβουν μεγαλύτερη ευθύνη και να επιδείξουν μεγαλύτερη λογοδοσία όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνουν τους συμφωνηθέντες στόχους. Οι στόχοι της ΚΓΠ θα εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη αλλά και τους ήδη συμφωνηθέντες στόχους, για παράδειγμα για το περιβάλλον, την αλλαγή του κλίματος (COP 21), και μία σειρά στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ). Κατά την κατάρτιση στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ, τα κράτη μέλη θα λαμβάνουν υπόψη τα εργαλεία σχεδιασμού που έχουν εγκριθεί και προέρχονται από την περιβαλλοντική και κλιματική νομοθεσία και πολιτική. Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη θα λογοδοτούν για την αξιόπιστη παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις, διαδικασίες οι οποίες στηρίζουν την αξιοπιστία του προϋπολογισμού.⁹

Η μεγαλύτερη επικουρικότητα θα επέτρεπε να ληφθούν καλύτερα υπόψη οι τοπικές συνθήκες και ανάγκες έναντι των εν λόγω στόχων. Τα κράτη μέλη θα είναι αρμόδια για την προσαρμογή των παρεμβάσεων της ΚΓΠ προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η συμβολή τους στην επίτευξη στόχων της ΕΕ. Παράλληλα με η διατήρηση των σημερινών δομών διακυβέρνησης —που πρέπει να εξακολουθήσουν να διασφαλίζουν αποτελεσματική παρακολούθηση και έλεγχο της επίτευξης όλων των στόχων πολιτικής— τα κράτη μέλη θα έχουν **μεγαλύτερο λόγο στο σχεδιασμό του πλαισίου συμμόρφωσης και ελέγχου** που θα ισχύει για τους δικαιούχους (συμπεριλαμβανομένων ελέγχων και κυρώσεων).

Για να ενισχυθεί η προστιθέμενη αξία για την ΕΕ και να διατηρηθεί η εύρυθμη λειτουργία της γεωργικής εσωτερικής αγοράς, τα κράτη μέλη θα λαμβάνουν τις αποφάσεις τους όχι μεμονωμένα, αλλά στο πλαίσιο μιας διαρθρωμένης προσέγγισης που θα υλοποιηθεί με τη θέσπιση **στρατηγικού σχεδίου ΚΓΠ**, το οποίο θα καλύψει παρεμβάσεις στο πλαίσιο τόσο του πυλώνα Ι όσο και του πυλώνα ΙΙ, διασφαλίζοντας κατά τον τρόπο αυτό την πολιτική συνοχή της μελλοντικής ΚΓΠ με τις άλλες πολιτικές. Το μοντέλο λειτουργίας θα συνεχίσει συνεπώς να εξασφαλίζει ίσους όρους, διατηρώντας τον κοινό χαρακτήρα και τους δύο πυλώνες της πολιτικής. Η Επιτροπή θα αξιολογεί και θα εγκρίνει τα εν λόγω σχέδια, προκειμένου να μεγιστοποιείται η συμβολή της ΚΓΠ στις προτεραιότητες και τους στόχους της ΕΕ και στην επίτευξη των κλιματικών και ενεργειακών στόχων των κρατών μελών. Τούτο είναι σημαντικό για να διασφαλιστεί η διατήρηση μιας κοινής προσέγγισης για την επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων σε όλα τα κράτη μέλη. Οι αυξημένες φιλοδοξίες αποτελούν εν προκειμένω τη μοναδική βιώσιμη επιλογή πολιτικής.

⁹ Όπως τα σχέδια διαχείρισης και τα πλαίσια δράσης προτεραιότητας για το Natura 2000, το σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, τα προγράμματα για την ποιότητα του αέρα και την ατμοσφαιρική ρύπανση, οι στρατηγικές για τη βιοποικιλότητα.

Η διαδικασία προγραμματισμού θα πρέπει να διαμορφωθεί με πολύ απλούστερο τρόπο, παραμένοντας σαφώς κάτω από το επίπεδο πολυπλοκότητας του τρέχοντος προγραμματισμού αγροτικής ανάπτυξης. Αυτό σημαίνει ιδίως ότι τα περιοριστικά στοιχεία συμμόρφωσης όπως οι λεπτομέρειες των μέτρων και οι κανόνες επιλεξιμότητας σε επίπεδο νομοθεσίας της ΕΕ θα πρέπει να εξαιρεθούν. Η απλούστευση αυτή θα ευνοήσει και τις ολοκληρωμένες και καινοτόμους προσεγγίσεις, καθιστώντας το πολιτικό πλαίσιο πιο ευέλικτο και φιλικό προς την καινοτομία.

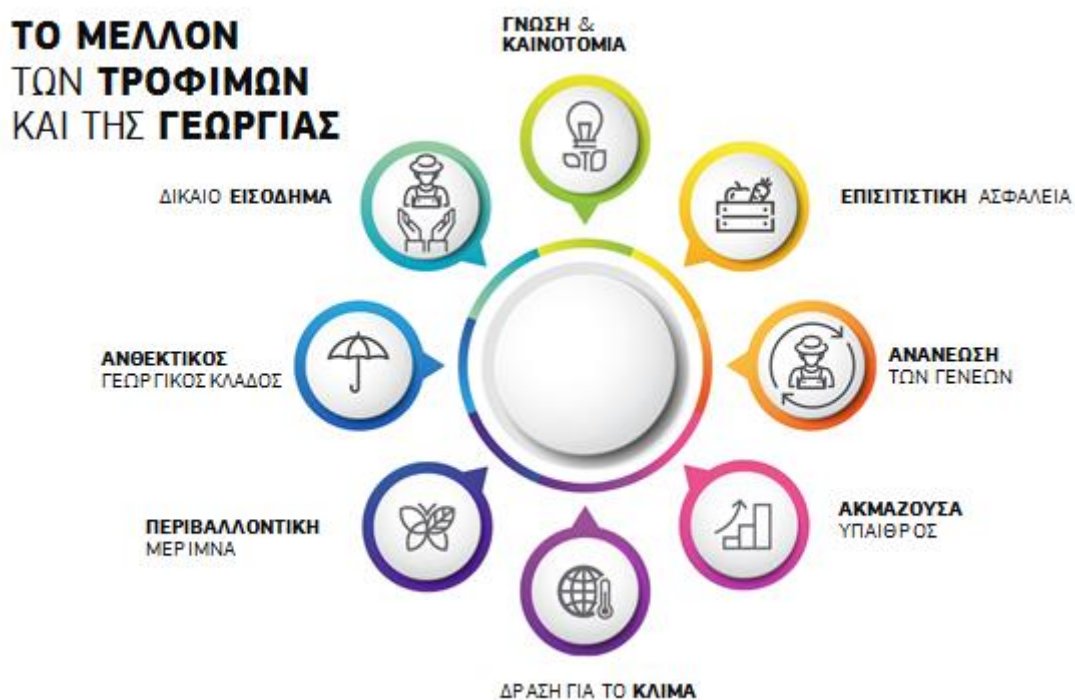
Τούτο σημαίνει ότι η ΚΓΠ και τα σχέδια των κρατών μελών θα πρέπει να επικεντρώνονται κυρίως τους στόχους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα, αφήνοντας επαρκή περιθώρια στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να λάβουν υπόψη τις ιδιαιτερότητές τους. Συνεπώς, σύμφωνα με τη λογική της Επιτροπής για «προϋπολογισμό με έμφαση στα αποτελέσματα», ένα **μελλοντικό σύστημα υλοποίησης** θα πρέπει **να στηρίζεται περισσότερο στα αποτελέσματα**, να ενισχύει την **επικουρικότητα** επιφυλάσσοντας στα κράτη μέλη πολύ σημαντικότερο ρόλο στην υλοποίηση καθεστώτων της ΚΓΠ, να επιδιώκει συμφωνημένους **ρεαλιστικούς και ενδεδειγμένους στόχους** και να συμβάλει στη **μείωση του σχετιζόμενου με την ΕΕ διοικητικού φόρτου** για τους δικαιούχους. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, οι απλουστευμένες επιλογές κόστους και οι σύγχρονες τεχνολογίες προσφέρουν τεράστιες δυνατότητες για τη μείωση αυτού του φόρτου, ιδίως όσον αφορά τον έλεγχο. Τόσο οι γεωργοί όσο και οι πολίτες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επωφελούνται από αυτά τα επιτεύγματα με ένα λιγότερο περιοριστικό πλαίσιο.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, όπως διακηρύχθηκε με τη Δήλωση του Κορκ 2.0, η αρχιτεκτονική της ΚΓΠ στο σύνολό της θα προβλέπει στοχοθετημένες παρεμβάσεις στο πλαίσιο σαφώς καθορισμένων οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων, ενώ θα αντικατοπτρίζει τις ανάγκες και τις προσδοκίες των σχετικών περιοχών.

Ένα άλλο σημαντικό καθήκον της Επιτροπής θα είναι βέβαια να εποπτεύει την επίτευξη αποτελεσμάτων και την τήρηση βασικών κανόνων της ΕΕ και διεθνών δεσμεύσεων στο πλαίσιο ενός καλά σχεδιασμένου συστήματος διασφάλισης αξιοπιστίας και λογιστικού ελέγχου. Για τον σκοπό αυτό, η διαδικασία διασφάλισης αξιοπιστίας θα πρέπει να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις χάραξης μιας πολιτικής που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα, κάτι που περιλαμβάνει την ανάπτυξη και την εφαρμογή αξιόπιστων και μετρήσιμων δεικτών, καθώς και ενός αξιόπιστου συστήματος παρακολούθησης των επιδόσεων και υποβολής σχετικών εκθέσεων.

3. ΕΦΥΕΣΤΕΡΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΓΠ

Οι Ευρωπαίοι πολίτες θα πρέπει να συνεχίσουν να έχουν πρόσβαση σε ποικιλία ασφαλών τροφίμων υψηλής ποιότητας, οικονομικά προσιτών και υγιεινών. Ο τρόπος που τα τρόφιμα αυτά παράγονται και διατίθενται στο εμπόριο θα πρέπει να προσαρμοστεί στις προσδοκίες των πολιτών, ιδίως όσον αφορά τις επιπτώσεις στην υγεία τους, στο περιβάλλον και στο κλίμα. Για να διασφαλιστεί αυτό σε ένα πλαίσιο αυξανόμενου παγκόσμιου πληθυσμού, αυξημένων περιβαλλοντικών πιέσεων και αλλαγής του κλίματος, η ΚΓΠ πρέπει να συνεχίσει να εξελίσσεται, διατηρώντας τον προσανατολισμό της προς την αγορά και την υποστήριξή της στο οικογενειακό μοντέλο γεωργικής εκμετάλλευσης της ΕΕ, σε όλες τις περιοχές της Ένωσης. Ομοίως, η ΚΓΠ πρέπει να στηρίζει και να είναι συμβατή με τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της μετανάστευσης προς την ΕΕ.

Εικόνα 44

Η εκπλήρωση αυτών των στόχων θα καταστεί δυνατή με βάση τα μέχρι τώρα επιτεύγματα μέσω των στόχων πολιτικής της ΚΓΠ, σε ένα νέο πλέγμα οικονομικών, κλιματικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών, τεχνολογικών, βιομηχανικών και πολιτικών συνθηκών. Η ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζει τους βασικούς στόχους της μελλοντικής ΚΓΠ:

- προώθηση της έξυπνης και ανθεκτικής γεωργίας·
- ενίσχυση της μέριμνας για το περιβάλλον και της δράσης για το κλίμα, καθώς και συμβολή στους στόχους της ΕΕ για το περιβάλλον και το κλίμα·
- ενίσχυση του κοινωνικο-οικονομικού ιστού στις αγροτικές περιοχές.

Για την υλοποίηση των στόχων αυτών, ο γεωργικός κλάδος και η ύπαιθρος της ΕΕ θα χρειαστεί να συνδεθούν καλύτερα με την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την έρευνα, ενώ η στήριξη της καινοτομίας θα χρειαστεί να ενταθεί.

Η μελλοντική ΚΓΠ θα χρειαστεί επίσης να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στις κοινωνικές προσδοκίες όσον αφορά τη βιώσιμη γεωργική παραγωγή, ιδίως δε την ασφάλεια και την ποιότητα των τροφίμων, καθώς και τα πρότυπα στον τομέα του περιβάλλοντος και της καλής μεταχείρισης των ζώων.

3.1. Χρησιμοποιούμε την έρευνα και την καινοτομία για να συνδέσουμε καλύτερα ό,τι γνωρίζουμε με ό,τι καλλιεργούμε

Οι καινοτομίες σε διάφορους τομείς (γεωπονίας όπως είναι οι λύσεις που βασίζονται στη φύση, γενετικής βελτίωσης, κάθετης γεωργίας, ζωοτεχνίας, γεωργία, βιολογίας, τεχνολογίας, ψηφιακών και οργανωτικών ζητημάτων, μέτρων σχετικά με το προϊόν) είναι εφικτές και μπορούν να εξυπηρετούν την πολυλειτουργικότητα της γεωργίας και των συστημάτων παραγωγής τροφίμων της ΕΕ. Η έρευνα και η καινοτομία συγκαταλέγονται στα θεμέλια της προόδου σχετικά με όλες τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο γεωργικός κλάδος και η ύπαιθρος της ΕΕ: οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές. Οι ανάγκες και η συμβολή της υπαίθρου θα πρέπει να αποτυπώνονται σαφώς στην ερευνητική ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η μελλοντική ΚΓΠ θα χρειαστεί να ενισχύσει ακόμη περισσότερο τις **συνέργειες με την πολιτική έρευνας και καινοτομίας για την προώθηση της καινοτομίας**.

Η τεχνολογική ανάπτυξη και η ψηφιοποίηση επιτρέπουν μεγάλα άλματα στην αποδοτική χρήση των πόρων ενισχύοντας την περιβαλλοντικά και κλιματολογικά έξυπνη γεωργία, πράγμα που μειώνει τον αντίκτυπο της γεωργίας στο περιβάλλον και στο κλίμα, ενισχύει την ανθεκτικότητα και την υγεία του εδάφους και μειώνει το κόστος για τους γεωργούς. Ωστόσο, η εισαγωγή νέων τεχνολογιών στη γεωργία παραμένει κατώτερη των προσδοκιών και άνισα κατανομημένη ανά την ΕΕ, υπάρχει δε ιδιαίτερη ανάγκη να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της πρόσβασης μικρών και μεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην τεχνολογία.

Δεν είναι μόνο η πρόσβαση στην τεχνολογία που είναι **πολύ ανομοιογενής ανά την Ένωση**: το ίδιο ισχύει και για την **πρόσβαση σε αξιόπιστες, χρήσιμες και νέες γνώσεις**. Το γεγονός αυτό επηρεάζει αρνητικά τις επιδόσεις ορισμένων μέσων της ΚΓΠ, καθώς και τη συνολική ανταγωνιστικότητα και το αναπτυξιακό δυναμικό του γεωργικού κλάδου. Αντιθέτως, η ικανότητα της ΚΓΠ να αυξάνει τη ροή των γνώσεων μεταξύ εταίρων από διάφορα μέρη της ΕΕ προσφέρει μεγάλη προστιθέμενη αξία, καθώς θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση δαπανών, σε αύξηση του αντικτύπου της χρηματοδότησης της ΕΕ και σε επιτάχυνση της καινοτομίας στις διάφορες περιοχές της ΕΕ.

ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΕΞΥΠΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Αυξημένη ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Οι αποδόσεις αυξάνονται με βελτιστοποιημένη φύτευση, χρήση προϊόντων φυτοπροστασίας και συγκομιδή.

Δεδομένα σε πραγματικό χρόνο & ΣΤΟ ΚΕΙΜ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η πρόσβαση σε πραγματικό χρόνο σε πληροφορίες σχετικά με την ένταση του ηλιακού φωτός, την υγρασία του εδάφους, τις αγορές, τη διαχείριση αγέλης κ.ά. επιτρέπει την καλύτερη και ταχύτερη λήψη αποφάσεων από τους γεωργούς.

Καλύτερη ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Οι ακριβείς πληροφορίες για τις διαδικασίες παραγωγής και την ποιότητα βοηθούν τους γεωργούς να προσαρμόζονται και να ενισχύουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των προϊόντων καθώς και τη θρεπτική τους αξία.

Βελτιωμένη ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Αισθητήρες μπορούν να εντοπίζουν και να αποτρέπουν την υποβάθμιση της υγείας των ζώων σε πρώιμο στάδιο, μειώνοντας την ανάγκη για θεραπεία. Η διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου μπορεί επίσης να βελτιωθεί με τον εντοπισμό θέσης μέσω γεωεπίγραξης.

Χαμηλότερη ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΝΕΡΟΥ

Χαμηλότερη κατανάλωση νερού χάρη στους αισθητήρες υγρασίας εδάφους και στην ακριβέστερη προέγνωση του καιρού.

Χαμηλότερο ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Η βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων μέσω αυτοματισμένων διαδικασιών διαχείρισης της φυτικής και ζωικής παραγωγής οδηγεί σε μείωση του κόστους παραγωγής.

Ακριβής αξιολόγηση ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΥ

Τα ιστορικά των αποδόσεων βοηθά τους γεωργούς να προγραμματίζουν και να προβλέπουν μελλοντικές αποδόσεις των καλλιεργειών, καθώς και την αξία της γης τους.

Μειωμένο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

Η αποδοτικότερη χρήση των πόρων μειώνει το περιβαλλοντικό και κλιματικό αποτύπωμα της παραγωγής τροφίμων.

Εικόνα 55

Η υποστήριξη της γνώσης, της καινοτομίας και της τεχνολογίας θα είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση της μακροβιότητας της ΚΓΠ. Τα καθεστώτα που αποσκοπούν στη βελτίωση των οικονομικών, κοινωνικών ή περιβαλλοντικών επιδόσεων, καθώς και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και του μετριασμού της, θα συνδεθούν με τις συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχουν γνώσεις, συμβουλές, δεξιότητες και καινοτομία.

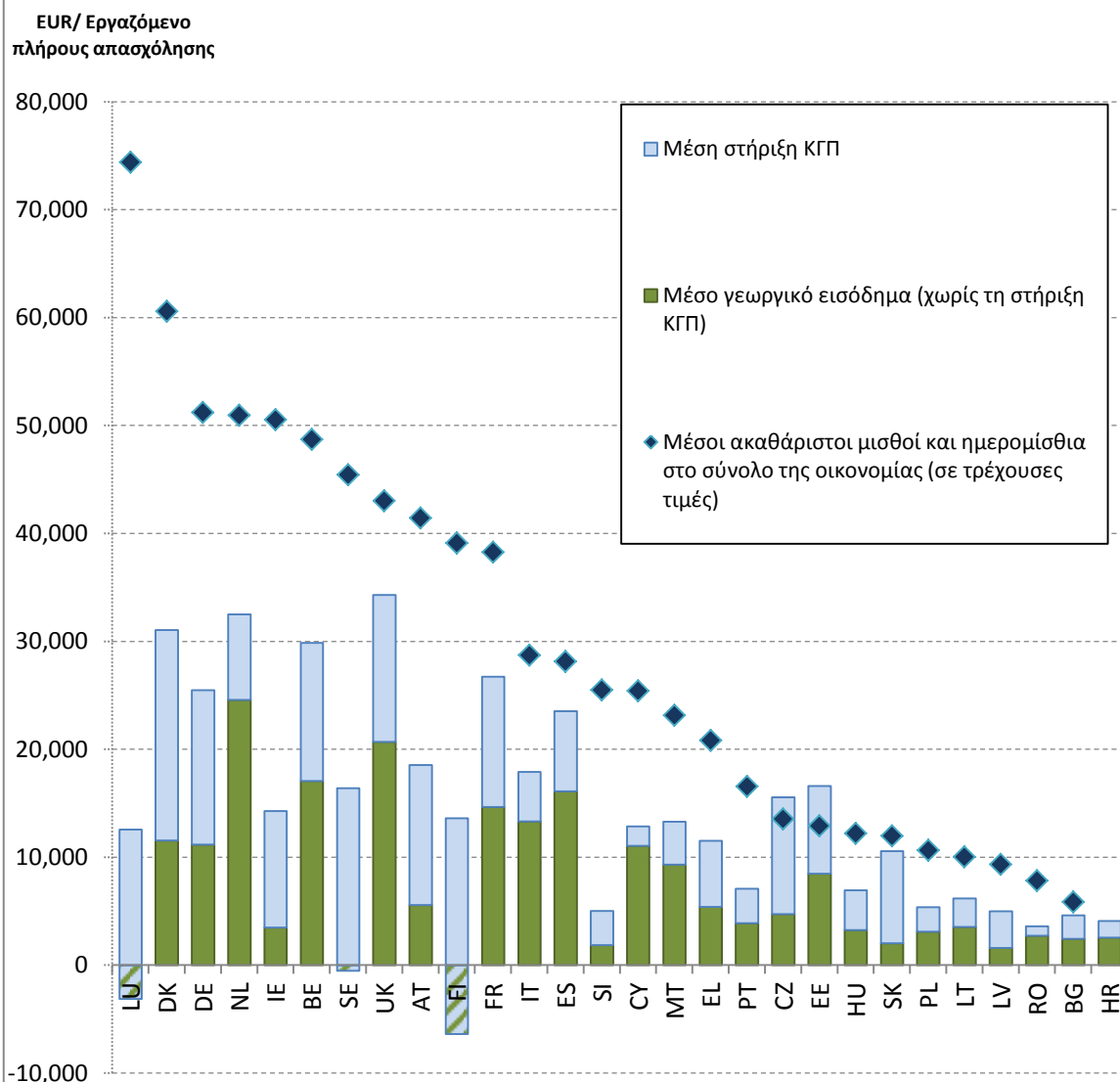
Η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας (EIP-AGRI), όπως και η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για το Νερό, έχει αποδείξει την αξία της κινητοποιώντας τον γεωργικό κλάδο υπέρ της καινοτομίας. Έχει χρηματοδοτήσει πιλοτικά έργα πολλαπλών συμμετεχόντων και δικτυώνονται ανά την Ευρώπη με σκοπό την ευρεία διάδοση των νέων γνώσεων. Η επιτυχία της εξαρτάται από τον συνδυασμό επιδόσεων των συμβούλων, των συστημάτων γεωργικής κατάρτισης και εκπαίδευσης, των ερευνητών και των γεωργικών οργανώσεων, που συχνά αναφέρονται υπό τον όρο «**σύστημα γεωργικής γνώσης και καινοτομίας**» (AKIS), ένα σύστημα που λειτουργεί με πολύ διαφορετικό τρόπο ανάλογα με το κράτος μέλος. Ο ρόλος του γεωργικού συμβούλου ξεχωρίζει ως ιδιαίτερα σημαντικός. Μια σύγχρονη ΚΓΠ θα πρέπει να υποστηρίζει την ενίσχυση των υπηρεσιών παροχής γεωργικών συμβουλών στο πλαίσιο των συστημάτων γεωργικής γνώσης και καινοτομίας. Τούτο θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για την έγκριση στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ. Θα πρέπει δε να διευκολυνθεί με την ενίσχυση της στήριξης για ανταλλαγές μεταξύ ομοτίμων, δικτύωση και συνεργασία μεταξύ γεωργών, μεταξύ άλλων μέσω **οργανώσεων παραγωγών («ΟΠ»)**, καθώς οι εν λόγω οργανώσεις μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό όχημα ανταλλαγής γνώσεων, καινοτομίας και εξοικονόμησης κόστους για τους γεωργούς σε πολύ τακτική βάση.

3.2. Προώθηση της έξυπνης και ανθεκτικής γεωργίας

3.2.1. Δίκαιη στήριξη εισοδήματος ώστε οι γεωργοί να κερδίζουν τα προς το ζην

Όπως τονίζεται στο έγγραφο προβληματισμού σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ, οι άμεσες ενισχύσεις καλύπτουν εν μέρει το κενό μεταξύ των γεωργικών εισοδημάτων και των εισοδημάτων σε άλλους κλάδους της οικονομίας. Οι άμεσες ενισχύσεις προσφέρουν ένα σημαντικό δίκτυο ασφαλείας του εισοδήματος, διασφαλίζοντας τη γεωργική δραστηριότητα σε όλη την επικράτεια της Ένωσης, μεταξύ άλλων σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα (που εισπράττουν επίσης εισοδηματικές ενισχύσεις στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης), με τα διάφορα οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη που αυτό συνεπάγεται, συμπεριλαμβανομένης της παροχής δημόσιων αγαθών. Ως εκ τούτου, οι άμεσες ενισχύσεις εξακολουθούν να αποτελούν ουσιώδες τμήμα της ΚΓΠ σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη ΕΕ.

ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ ΥΠΟΛΕΙΠΕΤΑΙ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Πηγή: ΓΔ AGRI βάσει στοιχείων της ΓΔ AGRI και της Eurostat, 2011-2013

Μέση στήριξη ΚΓΠ = επιδοτήσεις λειτουργίας ανά εργαζόμενο· περιλαμβάνει στήριξη που καλύπτει πιθανό αρνητικό εισόδημα από την αγορά

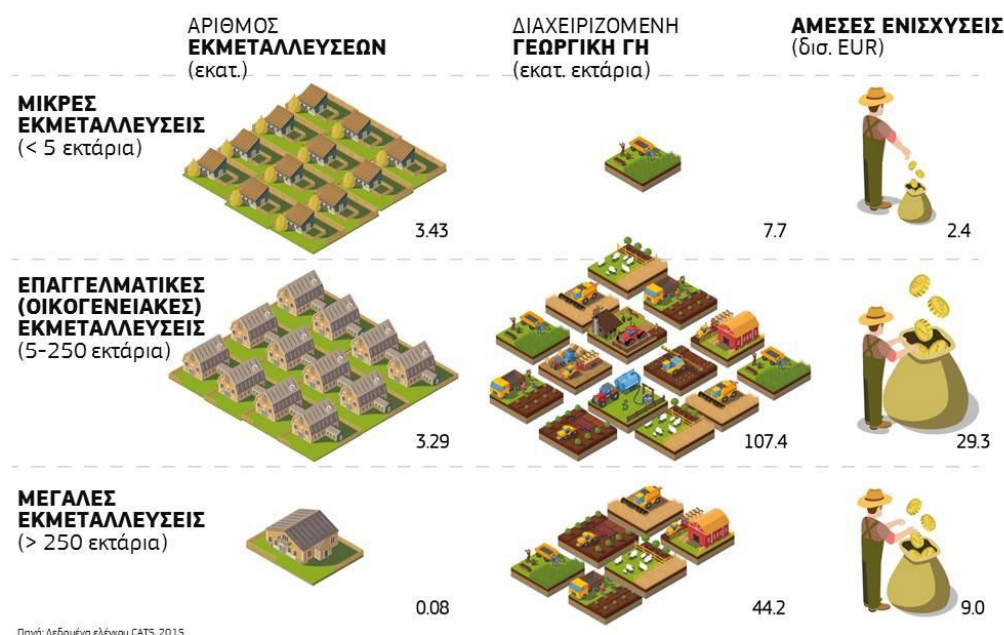
Μέσο γεωργικό εισόδημα (χωρίς τη στήριξη ΚΓΠ) = επιχειρηματικό εισόδημα ανά εργαζόμενο - επιδοτήσεις λειτουργίας

ΣΗΜ: Η στήριξη της ΚΓΠ δεν περιλαμβάνει στήριξη επενδύσεων· το μέσο γεωργικό εισόδημα (χωρίς τη στήριξη ΚΓΠ) ήταν αρνητικό στο Λουξεμβούργο και τη Φινλανδία κατά την περίοδο αναφοράς - το αρνητικό εισόδημα, που αντισταθμίζεται από τη στήριξη της ΚΓΠ, είναι γραμμοσκιασμένο στο διάγραμμα

Εικόνα 66

Μολονότι οι άμεσες ενισχύσεις στη σταθεροποίηση του γεωργικού εισοδήματος είναι γενικά καλοδεχούμενες, το γεγονός ότι το 20 % των γεωργών λαμβάνει το 80 % των ενισχύσεων γεννά ενίοτε κατηγορίες για «άδικη μεταχείριση». Οι αριθμοί αυτοί βρίσκονται σε αντιστοιχία με ένα σύστημα στο οποίο οι ενισχύσεις συνδέονται με τις εκτάσεις, που είναι συγκεντρωμένες σε μια μειονότητα γεωργών. Το ήμισυ των δικαιούχων της ΚΓΠ είναι πολύ μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και η πλειονότητα των ενισχύσεων διοχετεύονται σε μεσαίου μεγέθους επαγγελματικές οικογενειακές εκμεταλλεύσεις. Ωστόσο θα πρέπει να προωθηθεί μια πιο ισορροπημένη κατανομή της στήριξης. Οι άμεσες ενισχύσεις θα εκπληρώνουν την αποστολή τους πιο αποδοτικά και πιο αποτελεσματικά αν είναι απλούστερες και καλύτερα στοχευμένες. Οποιαδήποτε αλλαγή θα πρέπει εντούτοις να διατηρεί ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα της πολιτικής: την προστασία της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς που η ΚΓΠ έχει δημιουργήσει με την πάροδο των ετών.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΕΕ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣ

Εικόνα 77

Για τη στόχευση των άμεσων ενισχύσεων πιο αποτελεσματικά ώστε να εξασφαλίζεται εισόδημα για όλους τους γεωργούς ανά την ΕΕ, όπως αναφέρεται στο ως άνω έγγραφο προβληματισμού, θα πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω οι ακόλουθες -ενδεικτικά- δυνατότητες για την εξασφάλιση δίκαιης και καλύτερα στοχευμένης στήριξης του εισοδήματος των γεωργών:

- υποχρεωτική επιβολή ανωτάτων ορίων στις άμεσες ενισχύσεις, λαμβάνοντας υπόψη το εργατικό δυναμικό για να αποφεύγονται οι αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση·

- θα μπορούσαν επίσης να καθιερωθούν φθίνουσες ενισχύσεις, με στόχο τη μείωση της στήριξης προς τις μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις·
- μεγαλύτερο βάρος στις αναδιανεμητικές ενισχύσεις, προκειμένου να είναι δυνατή η στοχευμένη παροχή στήριξης, π.χ. προς τις μικρομεσαίες εκμεταλλεύσεις·
- να διασφαλιστεί ότι η στήριξη στοχεύει τους πραγματικούς γεωργούς, με έμφαση σε όσους ασκούν ενεργά τη γεωργική δραστηριότητα για να κερδίζουν τα προς το ζην.

Ταυτόχρονα, η ΚΓΠ πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες της ακολουθώντας την αρχή «ισότητα μεταξύ των μελών της, μεγάλων ή μικρών, ανατολικών ή δυτικών, βόρειων ή νότιων» που υπενθύμισε ο Πρόεδρος Juncker στην ομιλία του, το 2017, για την κατάσταση της Ένωσης. Υπό αυτή την έννοια, θα πρέπει να μειωθούν οι διαφορές, στη στήριξη από την ΚΓΠ, μεταξύ των κρατών μελών. Ακόμη και αν οφείλουμε να αναγνωρίσουμε την ευρεία ποικιλομορφία του σχετικού κόστους του εργατικού δυναμικού και της γης, καθώς και τις διαφορετικές γεωπονικές δυνατότητες ανά την ΕΕ, όλοι οι γεωργοί της ΕΕ αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις.

3.2.2. *Επενδύσεις για καλύτερη αξιοποίηση της αγοράς από τους γεωργούς*

Η ΚΓΠ θα πρέπει να βοηθήσει πιο πολύ τους γεωργούς να κερδίζουν περισσότερα χρήματα από την αγορά. Υπάρχει σαφής ανάγκη για τόνωση των επενδύσεων με αντικείμενο την αναδιάρθρωση των εκμεταλλεύσεων, τον εκσυγχρονισμό, την καινοτομία, τη διαφοροποίηση και την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών και των ψηφιακών ευκαιριών, όπως είναι η γεωργία ακριβείας, η χρήση μαζικών δεδομένων και η καθαρή ενέργεια, προκειμένου να βελτιωθεί η βιωσιμότητα των επιμέρους εκμεταλλεύσεων, αλλά και η ανταγωνιστικότητα και η ανθεκτικότητα, μεταξύ άλλων έναντι των αρνητικών επιπτώσεων από την αλλαγή του κλίματος. Η θέση των γεωργών σε σχέση με την τροφική αλυσίδα αποτελεί σημαντικό παράγοντα, ο οποίος θα ληφθεί υπόψη και από την προγραμματισμένη πρόταση για τη βελτίωση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων της ΕΕ. Χρειάζονται επιπλέον ιδέες για τον ρόλο και την αποτελεσματική λειτουργία των οργανώσεων παραγωγών γεωργικών προϊόντων. Οι αναγνωρισμένες οργανώσεις παραγωγών γεωργικών προϊόντων μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο που θα επιτρέψει στους γεωργούς να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους θέση στην αλυσίδα αξίας και να συνεργάζονται για τη μείωση του κόστους και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους ώστε να έχουν μεγαλύτερα οφέλη από την αγορά. Δεδομένου ότι οι οργανώσεις παραγωγών είναι ιδιαίτερα ουσιώδεις για τους μικρούς γεωργούς, είναι σημαντικό να οργανώνονται ώστε να τους προσφέρουν ευκαιρίες. οι αναδυόμενες βιώσιμες αγροτικές αλυσίδες αξίας σε τομείς όπως οι βιομηχανίες βιοπροϊόντων, η βιοενέργεια και η κυκλική οικονομία, καθώς και ο οικολογικός τουρισμός, προσφέρουν ευκαιρίες για τους γεωργούς και τις αγροτικές επιχειρήσεις ώστε να διαφοροποιούν τις δραστηριότητές τους, να αντισταθμίζουν τους κινδύνους και να αποκομίζουν πρόσθετα έσοδα: η πολιτική θα πρέπει να επικεντρώνεται όλο και περισσότερο στην υποστήριξη αυτών των προσπαθειών.¹⁰

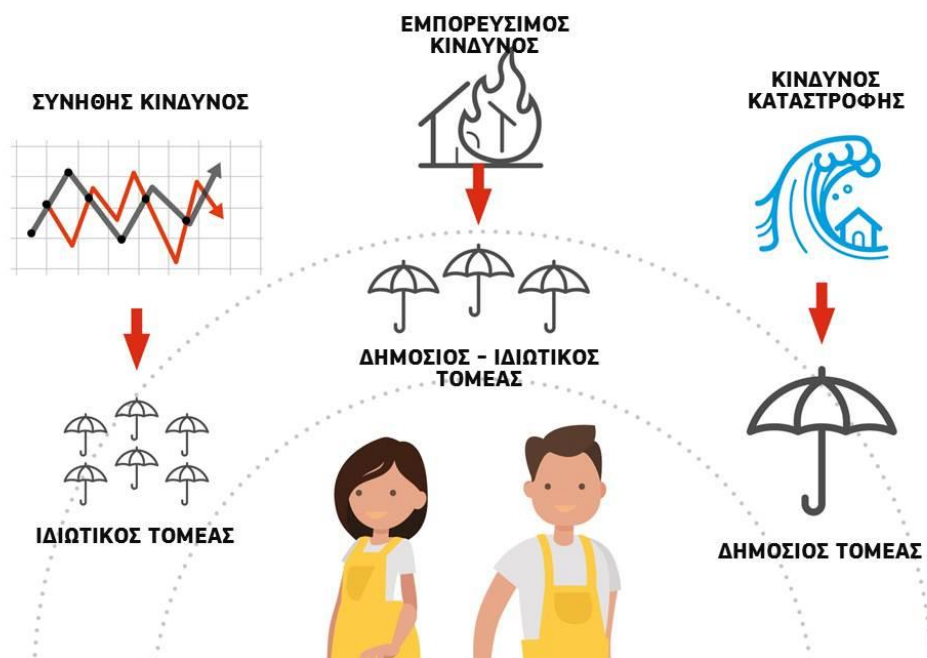
¹⁰ Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2018 — Ένα θεματολόγιο για μια πιο ενωμένη, ισχυρότερη και πιο δημοκρατική Ευρώπη, COM(2017)650 final της 24.10.2017.

Οι επιδόσεις της επενδυτικής στήριξης στο πλαίσιο της ΚΓΠ θα μπορούσαν επίσης να βελτιωθούν μέσω της καλύτερης ενσωμάτωσης των επιχειρηματικών συμβουλών και της προώθησης των συλλογικών επενδύσεων και μηχανισμών, προς επίτευξη ουσιαστικών συνεργειών με την έρευνα και την καινοτομία. Το τρέχον επενδυτικό χάσμα στη γεωργία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί, μεταξύ άλλων, με την αυξημένη χρήση καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων, που θα λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες της γεωργίας, καθώς και πιο ολοκληρωμένων έργων που θα συνδέουν τα διάφορα μέσα της ΕΕ (ΕΤΣΕ, ΕΔΕΤ). Η περαιτέρω συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) μπορεί να δώσει το στίγμα.

3.2.3. Διαχείριση κινδύνων

Στο πλαίσιο του μεγαλύτερου προσανατολισμού της ΚΓΠ προς την αγορά, το μεγαλύτερο άνοιγμα στην αγορά οδήγησε σε υψηλότερους κινδύνους αστάθειας των τιμών και σε ολοένα αυξανόμενη πίεση στα εισοδήματα. Κινδύνους γεννούν και η κλιματική αλλαγή, η αυξημένη συχνότητα και σοβαρότητα ακραίων φαινομένων που αυτή προκαλεί, καθώς και οι συχνότερες υγειονομικές και φυτοϋγειονομικές κρίσεις που επηρεάζουν το ζωικό κεφάλαιο και το γεωπονικό κεφάλαιο. Ενώ **οι γεωργοί, ως επιχειρηματίες, έχουν την τελική ευθύνη** για τον σχεδιασμό των δικών τους στρατηγικών εντός της εκμετάλλευσής, είναι σημαντικό να δημιουργηθεί ένα ισχυρό πλαίσιο για τον γεωργικό τομέα για την επιτυχή πρόληψη ή αντιμετώπιση κινδύνων και κρίσεων, με στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και, ταυτόχρονα, την παροχή των κατάλληλων κινήτρων για την προσέλκυση ιδιωτικών πρωτοβουλιών.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Εικόνα 88

Η ΚΓΠ παρέχει ήδη μια **πολύπλευρη δέσμη εργαλείων που βοηθούν τους γεωργούς να προλαμβάνουν και να διαχειρίζονται τους κινδύνους**: από τις άμεσες ενισχύσεις και την παρέμβαση στην αγορά έως τις αποζημιώσεις μετά από κρίσεις και τα ισχύοντα μέτρα του δεύτερου πυλώνα, ιδίως το εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος (IST) και η στήριξη ασφάλισης. Για παράδειγμα, τα ειδικά ανά τομέα εργαλεία σταθεροποίησης με επίπεδο ενεργοποίησης 20 % για την απώλεια εισοδήματος μπορεί να είναι αποτελεσματικά. Είναι σημαντικό να εξεταστεί αν θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί ο σχεδιασμός τους ώστε να βελτιωθεί η λειτουργία τους. Επιπλέον, πρέπει να διερευνηθεί ο τρόπος καλύτερης αξιοποίησης των υφιστάμενων δυνατοτήτων όσον αφορά τη διαχείριση των κινδύνων, για παράδειγμα με τη χρήση δεικτών για τον υπολογισμό των απωλειών εισοδήματος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τη μείωση της γραφειοκρατίας και του κόστους.

Η κατανόηση και η εξέταση, από τον κόσμο της γεωργίας, των μέσων διαχείρισης κινδύνων εν γένει, και των γεωργικών ασφαλίσεων ειδικότερα, μπορεί να βελτιωθεί. Υπάρχει η δυνατότητα καλύτερης γνώσης των πλεονεκτημάτων των εν λόγω συστημάτων, με κατάρτιση σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης, με πρωτοβουλίες μεταφοράς γνώσεων και με την ενσωμάτωση υπηρεσιών παροχής συμβουλών σε εκμεταλλεύσεις.

Βραχυπρόθεσμα, θα δημιουργηθεί μια μόνιμη πλατφόρμα σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων, που θα παρέχει ένα φόρουμ για τους γεωργούς, τις δημόσιες αρχές και τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να ανταλλάσσουν εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές, με στόχο την καλύτερη εφαρμογή των υφιστάμενων εργαλείων και την διαμόρφωση των μελλοντικών πολιτικών.

Παράλληλα, αξίζει να διερευνηθεί με ποιον τρόπο μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω μια **ολοκληρωμένη και συνεκτική προσέγγιση** για την πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων, καθώς και την ανθεκτικότητα έναντι αυτών, η οποία θα συνδυάζει, με συμπληρωματικό τρόπο, τις παρεμβάσεις σε επίπεδο ΕΕ με τις στρατηγικές των κρατών μελών και τα μέσα του ιδιωτικού τομέα στο πεδίο της σταθερότητας των εισοδημάτων, καθώς και των κλιματικών κινδύνων. Μια ευέλικτη προσέγγιση, στο πλαίσιο αυτό, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για ειδικά προσαρμοσμένες λύσεις σε διάφορα είδη περιφερειακών και τομεακών αναγκών των γεωργών και για τη στήριξη του προσανατολισμού τους προς την αγορά.

Θα πρέπει, ωστόσο, να διερευνηθούν νέοι δρόμοι. Τα χρηματοδοτικά μέσα για την τόνωση της εισροής ιδιωτικού κεφαλαίου μπορούν να βοηθήσουν να αντιμετωπισθούν προσωρινές ελλείψεις ρευστότητας. Μπορούν επίσης να προβλεφθούν άλλα συμπληρωματικά μέτρα σε σχέση με την υφιστάμενη «εργαλειοθήκη» διαχείρισης κινδύνων, π.χ. στήριξη της αντασφάλισης ταμείων αλληλοβοήθειας ή παροχή κινήτρων για προληπτική αποταμίευση.

Πέρα από την εργαλειοθήκη της ΚΓΠ, **ορισμένες ενέργειες σε επίπεδο κρατών μελών μπορούν να φανούν χρήσιμες** εφόσον είναι συμβατές με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, μέτρα φορολογικής πολιτικής που σήμερα αποθαρρύνουν τους γεωργούς να εξοικονομούν τις καλές χρονιές για να αντιμετωπίσουν τις κακές χρονιές.

3.3. Ενίσχυση της μέριμνας για το περιβάλλον και της δράσης για το κλίμα, καθώς και συμβολή στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το περιβάλλον και το κλίμα

Η αλλαγή του κλίματος και οι περιορισμοί των φυσικών πόρων θα συνεχίσουν να επηρεάζουν τη γεωργία και να δημιουργούν προκλήσεις για την επισιτιστική ασφάλεια. Οι στόχοι της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια το 2030 είναι φιλόδοξοι. Όπως όλοι οι τομείς, έτσι και η γεωργία θα πρέπει συμβάλει ισότιμα σε αυτούς τους στόχους, όπως περιγράφεται στις προτάσεις της Επιτροπής για τον επιμερισμό των προσπαθειών και τις δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας (LULUCF). Ταυτόχρονα, η γεωργία είναι ένας από τους πλέον ευάλωτους στις κλιματικές αλλαγές κλάδους. Η λειψυδρία, η αλλαγή της τυπολογίας των βροχοπτώσεων, η συνολική αύξηση και διακύμανση της θερμοκρασίας, η αυξημένη ένταση και συχνότητα ακραίων κλιματικών φαινομένων, η παρουσία και η επιμονή των (νέων) επιβλαβών οργανισμών και ασθενειών και οι κίνδυνοι πυρκαγιάς αποτελούν ήδη προκλήσεις για τις υφιστάμενες γεωργικές και δασοκομικές πρακτικές και την αντίστοιχη παραγωγή. Ωστόσο, οι γεωργοί και οι δασοκόμοι είναι όχι μόνο χρήστες των φυσικών πόρων, αλλά και απαραίτητοι διαχειριστές των οικοσυστημάτων, των οικοτόπων και των φυσικών τοπίων. Κάθε νέα ΚΓΠ θα πρέπει να αντικατοπτρίζει **υψηλότερες φιλοδοξίες και να εστιάζει περισσότερο στα αποτελέσματα όσον αφορά την αποδοτική χρήση των πόρων, τη φροντίδα για το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα.**

Η μελλοντική ΚΓΠ θα πρέπει να αξιοποιήσει στο έπακρο τα ερευνητικά αποτελέσματα, να διασφαλίσει την ανταλλαγή και πρακτική εφαρμογή των γνώσεων και να στηρίξει τη διάδοση των σύγχρονων τεχνολογιών, ώστε να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της γεωργίας στην ΕΕ και τους συνολικούς στόχους της. Η κλιματολογικά έξυπνη γεωργία, με την υποστήριξη της κατάρτισης, της παροχής συμβουλών και της καινοτομίας είναι μέρος της απάντησης· αυτό όμως απαιτεί μια γεωργική πολιτική με ισχυρή δέσμευση για την παροχή δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών οικοσυστήματος που συνδέονται με το έδαφος, το νερό, τη βιοποικιλότητα, την ποιότητα του αέρα, τη δράση για το κλίμα και τη διατήρηση του τοπίου. Είναι επίσης σημαντικό η συμβολή της ΚΓΠ στην επίτευξη αυτών των στόχων να είναι στρατηγική και μετρήσιμη.

Η τρέχουσα πράσινη αρχιτεκτονική της ΚΓΠ, που βασίζεται κατά κύριο λόγο στη συμπληρωματική εφαρμογή τριών διακριτών μέσων πολιτικής —πολλαπλή συμμόρφωση, πράσινες άμεσες ενισχύσεις και εθελοντικά γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα— θα αντικατασταθεί και όλες οι ενέργειες θα ενταχθούν σε μια πιο στοχευμένη, πιο φιλόδοξη αλλά και ευέλικτη προσέγγιση. Το νέο μοντέλο λειτουργίας θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να σχεδιάσουν ένα μείγμα υποχρεωτικών και εθελοντικών μέτρων του πυλώνα Ι και του πυλώνα ΙΙ για την επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων που ορίζονται σε επίπεδο ΕΕ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν ποσοτικούς στόχους που θα διασφαλίζουν την επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων που ορίζονται σε επίπεδο ΕΕ. Τα κράτη μέλη θα έχουν την ευελιξία να διαμορφώνουν στρατηγικά σχέδια που θα επιτρέπουν την αντιμετώπιση των κλιματικών και περιβαλλοντικών αναγκών σε τοπικό επίπεδο. Θα πρέπει να διερευνηθεί πώς θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση των αποτελεσμάτων η υποχρεωτική, σε ολόκληρη την ΕΕ, απαίτηση να προβλέπεται σχέδιο διαχείρισης των θρεπτικών ουσιών και κίνητρα για τη γεωργία ακριβείας, που θα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του στρατηγικού σχεδίου ΚΓΠ σε κάθε κράτος μέλος. Η Επιτροπή θα διερευνήσει, μεταξύ άλλων, το πώς θα ληφθεί μέριμνα για μέτρα που αποφέρουν υψηλή περιβαλλοντική προστιθέμενη αξία σε επίπεδο ΕΕ, όπως η διατήρηση των μόνιμων βοσκοτόπων, η διατήρηση και η δημιουργία χαρακτηριστικών του τοπίου, η γεωργία σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα, η βιολογική γεωργία, καθώς και εξατομικευμένα ή συλλογικά καθεστώτα που αποσκοπούν στην υγεία του εδάφους, τη βιοποικιλότητα και τη διαχείριση λεκανών απορροής ποταμού.

Η χορήγηση εισοδηματικής στήριξης στους γεωργούς, θα εξαρτάται από το αν ακολουθούν κλιματικές και περιβαλλοντικές πρακτικές, οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση για πιο φιλόδοξες εθελοντικές πρακτικές. Η επιβολή νέων προϋποθέσεων θα βασιστεί στην εφαρμογή εξορθολογισμένης δέσμης περιβαλλοντικών και κλιματικών συνθηκών, που θα παρέχουν δημόσια αγαθά περιβαλλοντικής και κλιματικής φύσεως. Οι πρακτικές αυτές θα καθοριστούν περαιτέρω από τα κράτη μέλη, προκειμένου να ληφθεί καλύτερα υπόψη η συγκεκριμένη κατάσταση τους, οι κλιματικοί κίνδυνοι και οι κλιματικές ανάγκες, με παράλληλη διασφάλιση της συμβολής των εν λόγω πρακτικών στους στόχους που συμφωνήθηκαν σε επίπεδο ΕΕ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων και την αυστηρή και αξιόπιστη παρακολούθηση των επιδόσεων. Πρόσθετα περιβαλλοντικά/ κλιματικά οφέλη θα επιτευχθούν μέσω της εθελοντικών καθεστώτων αρχικού σταδίου και πιο φιλόδοξων γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικών καθεστώτων που θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να εστιάσουν στις ιδιαιτερότητές τους.

Η προσέγγιση αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα την απλούστευση: ένα σύνολο απαιτήσεων για τις άμεσες ενισχύσεις, ένα ενιαίο σύνολο κανόνων διαχείρισης και ελέγχου και μείωση του διοικητικού φόρτου για το κράτος μέλος και τον γεωργό. Η μεγαλύτερη επικουρικότητα θα εξαλείψει τις λύσεις ενιαίου τύπου και θα διασφαλίσει σαφή περιβαλλοντική σύνδεση για τα μέτρα που λαμβάνονται. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η συνοχή με τους πρωταρχικούς στόχους της ΕΕ, όλες οι δράσεις και οι στόχοι που προτείνει το κράτος μέλος θα εγκρίνονται από την Επιτροπή εντός ενωσιακού πλαισίου που θα έχει συμφωνηθεί στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου της ΚΓΠ.

Η συνολική απόδοση της νέας πράσινης αρχιτεκτονικής θα πρέπει να ενθαρρύνει την προώθηση των συνεργατικών / συλλογικών προσεγγίσεων: οι γεωργοί και τα εμπλεκόμενα μέρη θα συμβάλλουν σε μια προσανατολισμένη στα αποτελέσματα παροχή των κλιματικών και περιβαλλοντικών δημόσιων αγαθών, ενώ θα σχεδιάζονται καθεστώτα που ενσωματώνουν την παροχή γνώσεων και περιβαλλοντικών επενδύσεων.

3.4. Ενίσχυση του κοινωνικο-οικονομικού ιστού στην ύπαιθρο

3.4.1. Ανάπτυξη και απασχόληση στην ύπαιθρο

Πολλές αγροτικές περιοχές της ΕΕ πλήττονται από διαρθρωτικά προβλήματα, όπως η έλλειψη ελκυστικών ευκαιριών απασχόλησης, η έλλειψη δεξιοτήτων, η υποεπένδυση στη συνδεσιμότητα και την παροχή βασικών υπηρεσιών και η σημαντική διαρροή νέων. Σε μια Ένωση ίσων πολιτών, οι πολιτικές της ΕΕ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το δυναμικό και τις προσδοκίες των πολιτών των αγροτικών περιοχών και των αγροτικών κοινοτήτων. Η ΚΓΠ, και ιδίως η Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης, έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της αγροτικής απασχόλησης και ανάπτυξης, καθώς στη διατήρηση της ποιότητας του περιβάλλοντος των αγροτικών περιοχών.

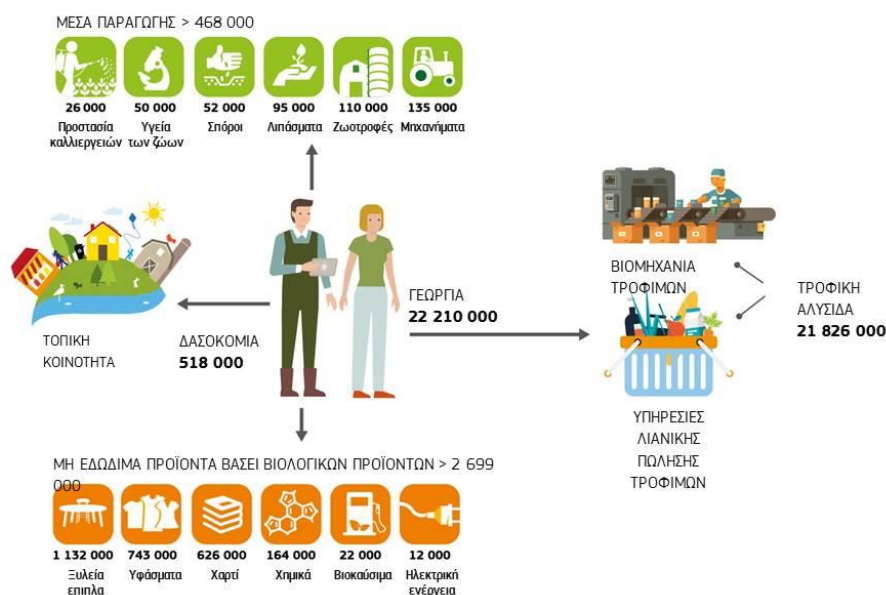
Οι κοινές επενδύσεις της ΕΕ και κρατών μελών σε υποδομές και στην ανάπτυξη του φυσικού και του ανθρώπινου κεφαλαίου είναι ζωτικής σημασίας για τη στήριξη της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές. Οι αγροτικές κοινότητες θα πρέπει να έχουν καλύτερη πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, την επαγγελματική κατάρτιση, τα προγράμματα για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, ιδίως στον ψηφιακό τομέα, την ποιοτική εκπαίδευση και τη συνδεσιμότητα.

Η ΚΓΠ είναι μια από τις πολλές πολιτικές της ΕΕ που συμβάλλουν στην ευημερία των αγροτικών περιοχών και πρέπει να βελτιωθεί η συμπληρωματικότητά της σε σχέση με άλλες πολιτικές της ΕΕ, όπως η πολιτική συνοχής —μέσω της οποίας παρέχεται επίσης σημαντική χρηματοδότηση από την ΕΕ σε αγροτικές περιοχές— και η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» καθώς και με εθνικά ταμεία και στρατηγικές. Ο καλύτερος συντονισμός μεταξύ των πολιτικών αυτών θα επέφερε απλούστευση των μηχανισμών υλοποίησης και θα σήμαινε λιγότερη γραφειοκρατία για τη διοίκηση και τους πολίτες.

Οι νέες γεωργικές αλυσίδες αξίας, όπως η καθαρή ενέργεια, η αναδύμενη βιοοικονομία, η κυκλική οικονομία και ο οικολογικός τουρισμός, μπορούν να προσφέρουν ικανοποιητικές δυνατότητες ανάπτυξης και απασχόλησης για τις αγροτικές περιοχές. Υποπροϊόντα που προέρχονται από γεωργικά είδη διατροφής και τη δασοκομία θα μπορούσαν να αποκτήσουν νέα αξία ως εισροές για την παραγωγή βιοενέργειας και τις βιομηχανίες βιολογικής βάσης, ενώ η κοπριά μπορεί να μετατραπεί σε βιοαέριο και λίπασμα, στηρίζοντας έτσι τόσο την ενεργειακή μετάβαση όσο και την ευρύτερη ανακύκλωση θρεπτικών συστατικών. Τούτο συμβάλλει επίσης στην αντικατάσταση των πιο ρυπογόνων και μη ανανεώσιμων πόρων και υλικών, καθώς και στη μείωση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων. Η βιώσιμη γεωργία και δασοκομία αποτελούν δύο στρατηγικούς κλάδους για την ανάπτυξη αυτού του δυναμικού.

Η ανάπτυξη της βιο-οικονομίας σε ένα βιώσιμο επιχειρηματικό μοντέλο θα πρέπει συνεπώς να καταστεί προτεραιότητα για τα στρατηγικά σχέδια ΚΓΠ και να υποστηρίξει την ενωσιακή στρατηγική για την κυκλική οικονομία και την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων που θα είναι επωφελή για τους γεωργούς και δασοκόμους και ταυτόχρονα θα δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης. Με τον τρόπο αυτό θα ενισχυθεί επίσης και η δυνατότητα συμβολής της ΚΓΠ στην Ενεργειακή Ένωση και στη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ, με την προώθηση της καθαρής και αποδοτικής παραγωγής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης αξιοποίησης βιομάζας, ενώ θα τηρούνται οι βασικές αρχές της στρατηγικής της ΕΕ για την κυκλική οικονομία. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) και άλλα χρηματοδοτικά μέσα αναμένεται να μοχλεύσουν συμπληρωματική στήριξη από προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης για την παροχή μακροπρόθεσμων δανείων χαμηλού κόστους σε επιχειρηματίες που επιθυμούν να επενδύσουν σε αγροτικές περιοχές.

44 ΕΚΑΤ. ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

Τα αριθμητικά στοιχεία αναφέρονται στις θέσεις απασχόλησης στον αντίστοιχο κλάδο
 Πηγή: DataM – Bioeconomics, Ινστιτούτο Μελετών Τεχνολογιών του Μέλλοντος του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Nova Institut

Εικόνα 99

Μια προτεραιότητα για αυτή τη μελλοντική συνεργασία μεταξύ τομέων πολιτικής είναι η ανάπτυξη «έξυπνων χωριών» σε όλη την Ένωση. Αυτή η νεοεμφανιζόμενη έννοια, η οποία αναπτύσσεται επί του παρόντος μέσω σειράς πρωτοβουλιών και πιλοτικών έργων, θα βοηθήσει τις τοπικές κοινότητες να επιληφθούν των ζητημάτων της ελλιπούς πρόσβασης στην ευρυζωνικότητα, των ευκαιριών απασχόλησης και της παροχής υπηρεσιών με σαφή και κατανοητό τρόπο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύεται να ενισχύσει τη στήριξη των αγροτικών κοινοτήτων και των τοπικών αρχών που επιθυμούν να αναπτύξουν τα έξυπνα χωριά μέσω της δημιουργίας ικανοτήτων, επενδύσεων, υποστήριξης της καινοτομίας, δικτύωσης, καθώς και μέσω καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων για τη βελτίωση των δεξιοτήτων, των υπηρεσιών και των υποδομών.

Χρειάζεται να συνεχιστούν οι κοινές επενδύσεις ΕΕ και κρατών μελών σε ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου σε αγροτικές περιοχές, ώστε να στηριχθεί η βιώσιμη και ποιοτική απασχόληση και να βοηθηθούν οι άνθρωποι που ζουν στις εν λόγω περιοχές να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους και τις δυνατότητες της κοινότητάς τους, αλλά και να βελτιώσουν την πρόσβασή τους σε ποιοτικές βασικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση.

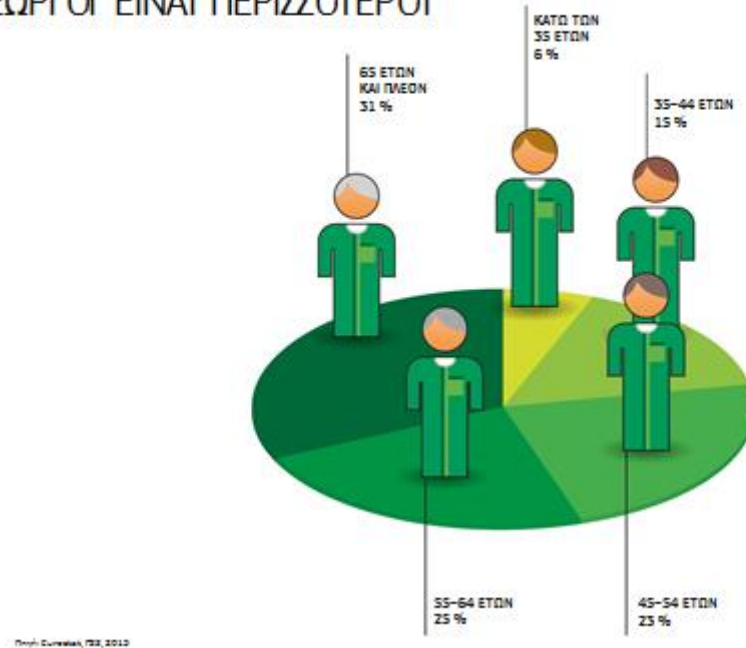
Η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή, με πρωτοβουλία των τοπικών φορέων, του LEADER έχει αποδειχθεί αποτελεσματικό μέσο για τη δημιουργία τοπικών ικανοτήτων και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στην τοπική οικονομία. Υπάρχει ανάγκη να βελτιωθεί η συνέργεια και ο συντονισμός με τις δημοτικές αρχές και τους τοπικούς φορείς για την πλήρη κινητοποίηση του δυναμικού της υπαίθρου.

Μέσω της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, η ΚΓΠ είναι η πρωτοπορία της Ένωσης σε αγροτικά ζητήματα. Ωστόσο, ενώ όλες οι μακροοικονομικές και τομεακές πολιτικές μπορεί να έχουν αντίκτυπο στις αγροτικές κοινότητες και πολλά από τα ταμεία της ΕΕ έχουν την ικανότητα να προωθούν την ευημερία της υπαίθρου, αυτή η ικανότητα αναγέννησης της υπαίθρου δεν αξιοποιείται πάντα στο έπακρο. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή είναι αποφασισμένη να προαγάγει ένα μηχανισμό «αγροτικού ελέγχου», που θα επανεξετάζει συστηματικά τις σχετικές πολιτικές μέσα από ένα «αγροτικό πρίσμα», λαμβάνοντας υπόψη τις ενδεχόμενες επιπτώσεις για τις αγροτικές κοινότητες.

3.4.2. Προσέλκυση νέων γεωργών

Ο γεωργικός κλάδος μπορεί να ευημερήσει μόνον με την πραγματική εναλλαγή γενεών: ο γηρασμένος γεωργικός κόσμος χρειάζεται νέο αίμα ώστε να γίνει δυναμικότερος και ανοικτός στις συνεχείς τεχνολογικές αλλαγές. Ωστόσο, οι νεαροί γεωργοί και οι λοιποί νεοεισερχόμενοι του κλάδου αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια όταν ξεκινούν μια γεωργική δραστηριότητα. Τα εμπόδια είναι οικονομικής φύσεως, όπως οι υψηλές τιμές της γης, αλλά και κοινωνικής, όπως η αντίληψη για τη γεωργία ως μη ελκυστικό και παρωχημένο επάγγελμα, ενίοτε δε η κοινωνική προστασία δεν είναι η κατάλληλη.

ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ — ΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΣΕ ΗΛΙΚΙΑ ΓΕΩΡΓΟΙ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ

Εικόνα 1010

Η ανανέωση των γενεών θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα στο νέο πλαίσιο πολιτικής, αλλά πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα κράτη μέλη είναι τα πλέον κατάλληλα να ενθαρρύνουν την ανανέωση των γενεών, χρησιμοποιώντας τις αρμοδιότητές τους σε θέματα ρυθμίσεων για τη γη, φορολόγησης, κληρονομικού δικαίου ή χωροταξικού σχεδιασμού. Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, υπάρχει ανάγκη **να βελτιωθεί η συνοχή μεταξύ των δράσεων της ΕΕ και των εθνικών δράσεων**. Η ΚΓΠ πρέπει να παράσχει ευελιξία στα κράτη μέλη ώστε να αναπτύξουν ειδικά προσαρμοσμένα συστήματα που να ανταποκρίνονται στις **ιδιαίτερες ανάγκες των νεαρών γεωργών**. Το νέο σύστημα υλοποίησης θα διευκολύνει τις ενέργειες των κρατών μελών για την παροχή βοήθειας στους νεαρούς γεωργούς. Τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν στήριξη για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, τη γνώση, την καινοτομία, την ανάπτυξη επιχειρήσεων και τις επενδύσεις. Οι οργανώσεις παραγωγών μπορούν να διαδραματίσουν πολύτιμο ρόλο. Οι δυνατότητες ανταλλαγών Erasmus για νεαρούς γεωργούς θα πρέπει να ενισχυθούν, ώστε να πολλαπλασιαστούν οι ευκαιρίες μάθησης στο εξωτερικό για νέους που ζουν σε αγροτικές περιοχές.¹¹

¹¹ Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε πρόσφατα κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την προστασία της γεωργικής γης (Ερμηνευτική ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την απόκτηση γεωργικής γης και με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2017/C 350/05 της 18.10.2017).

Η ανάληψη γεωργικής δραστηριότητας συνεπάγεται υψηλό κίνδυνο μεγάλων κεφαλαιακών απαιτήσεων και αβέβαιο εισόδημα. Η ΚΓΠ θα πρέπει να συμβάλει στην άμβλυνση του κινδύνου αυτού κατά τα πρώτα έτη μετά την έναρξη μιας αγροτικής επιχείρησης, παρέχοντας ένα **πανευρωπαϊκό σύστημα στήριξης για την πρώτη εγκατάσταση** με την αναγκαία στήριξη κατά τρόπο απλούστερο και καλύτερα στοχευμένο: αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με μία απλοποιημένη συμπληρωματική ενίσχυση για τους νεοεισερχόμενους (την οποία θα προσαρμόζουν τα κράτη μέλη σε συνάρτηση με τις ειδικές ανάγκες) και/ή την ενίσχυση ή την επέκταση των σημερινών κατ' αποκοπή πληρωμών.

Η πρόσβαση σε **χρηματοδοτικά μέσα** για τη στήριξη των επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και σε κεφάλαιο κίνησης θα πρέπει να διευκολυνθεί και να προσαρμοστεί καλύτερα στις επενδυτικές ανάγκες και στο υψηλότερο προφίλ κινδύνου των νεοεισερχομένων. Η στήριξη στη νέα γενιά γεωργών θα μπορούσε να συνδυαστεί με τα κατάλληλα κίνητρα για τη **διευκόλυνση της αποχώρησης** της παλιότερης γενιάς και την αύξηση της αγροτικής κινητικότητας. Επιπλέον, υπάρχει αυξανόμενη ανάγκη στήριξης ενεργειών που προωθούν τη **μεταφορά γνώσεων μεταξύ των γενεών** (μέσω εταιρικών σχέσεων και άλλων νέων επιχειρηματικών μοντέλων) και **διευκολύνουν τον προγραμματισμό της διαδοχής** (π.χ. συμβουλευτικές υπηρεσίες, καθοδήγηση και προετοιμασία των «σχεδίων διαδοχής της γεωργικής εκμετάλλευσης»).

3.5. Αντιμετώπιση των ανησυχιών των πολιτών σχετικά με τη βιώσιμη γεωργική παραγωγή, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, της διατροφής, της σπατάλης τροφίμων και της καλής μεταχείρισης των ζώων

Η ΚΓΠ είναι μια από τις πολιτικές της ΕΕ που ανταποκρίνονται στις προσδοκίες της κοινωνίας όσον αφορά τα τρόφιμα, ιδίως δε την ασφάλεια και την ποιότητα των τροφίμων, καθώς και τα πρότυπα στον τομέα του περιβάλλοντος και της καλής μεταχείρισης των ζώων. Οι γεωργοί αποτελούν πραγματικούς φύλακες των συστημάτων παραγωγής τροφίμων· ως εκ τούτου, η συμβολή τους σε μια βιώσιμη τροφική αλυσίδα είναι ζωτικής σημασίας.

Οι πολίτες εκτιμούν επίσης ολοένα και περισσότερο την πρόσβαση σε μεγάλη ποικιλία τροφίμων που συνεπάγεται **ευρύτερα οφέλη για την κοινωνία**, όπως είναι η βιολογική παραγωγή, τα προϊόντα με γεωγραφικές ενδείξεις (ΓΕ), τα τοπικά προϊόντα και τα καινοτόμα τρόφιμα. Σε συνέργεια με άλλες πολιτικές της ΕΕ, η ΚΓΠ πρέπει να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στις ανησυχίες αυτές, για παράδειγμα εκσυγχρονίζοντας τους κανόνες βιολογικής παραγωγής, εξακολουθώντας να καθιστά τις ΓΕ περισσότερο ελκυστικές για τους γεωργούς και τους καταναλωτές και πιο εύκολες στη διαχείριση ή υποστηρίζοντας τους στόχους της οδηγίας για την αειφόρο χρήση των φυτοφαρμάκων. Η ΚΓΠ θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει καλύτερα κρίσιμα ζητήματα υγείας, σε σχέση π.χ. με τη **μικροβιακή αντοχή (AMR)** που προκαλείται από μη ενδεδειγμένη χρήση αντιβιοτικών. Σύμφωνα με μια φιλόδοξη και ευρεία προσέγγιση όσον αφορά την **υγεία του ανθρώπου και των ζώων** — όπως αποκρυσταλλώνεται στην προσέγγιση «**Μία υγεία**» — θα πρέπει επίσης να προάγει τη χρήση των νέων τεχνολογιών, της έρευνας και της καινοτομίας ώστε να μειώνονται οι κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία.¹²¹³

Με τον ίδιο τρόπο η ΚΓΠ μπορεί να βοηθήσει τους γεωργούς να βελτιώσουν την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για την **καλή μεταχείριση των ζώων** και να ενισχύσουν περαιτέρω τα πρότυπα μέσω εθελοντικών πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην προώθηση της αγοραίας αξίας της καλής μεταχείρισης των ζώων τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ.

Η ΚΓΠ θα πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει την παραγωγή με συγκεκριμένα και ουσιώδη χαρακτηριστικά, μέσω της Αγροτικής Ανάπτυξης, καθώς και της προώθησης και βελτίωσης της διεθνούς αναγνώρισής της. Η ΚΓΠ πρέπει επίσης να διαδραματίσει ρόλο στην προώθηση **πιο υγιούς διατροφής, συμβάλλοντας στη μείωση της παχυσαρκίας και δυσθρεψίας**, αλλά και καθιστώντας εύκολα διαθέσιμα στους πολίτες της ΕΕ προϊόντα πολύτιμης θρεπτικής αξίας όπως είναι τα φρούτα και τα λαχανικά. Ενδιαφέρον παράδειγμα είναι σχολικές δράσεις, βάσει των οποίων επιδοτούνται στα σχολεία δωρεάν φρούτα, λαχανικά και γαλακτοκομικά προϊόντα και προωθούνται δραστηριότητες στην τάξη με αντικείμενο την υγιεινή διατροφή. Οι εκστρατείες για την προώθηση υγιεινών διατροφικών πρακτικών και την αύξηση της κατανάλωσης φρούτων και λαχανικών θα πρέπει να αποτελέσουν το επίκεντρο των δραστηριοτήτων προώθησης της ΚΓΠ.

¹² Οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.

¹³ Βλ. επίσης https://ec.europa.eu/health/amr/sites/amr/files/amr_action_plan_2017_en.pdf

Οι διατροφικές επιλογές των καταναλωτών εξαρτώνται από σειρά παραγόντων που υπερβαίνουν κατά πολύ τις αρμοδιότητες της ΚΓΠ. Ο σημαντικότερος ρόλος της πολιτικής είναι, συνεπώς, **να βοηθήσει τους γεωργούς να προβλέπουν τις εξελίξεις** στις διατροφικές συνήθειες **και να προσαρμόζουν την παραγωγή τους** σύμφωνα με τις ενδείξεις της αγοράς και τα αιτήματα των καταναλωτών. Η ενίσχυση του τριγώνου της γνώσης στη γεωργία και η καλύτερη σύνδεση με σχετικές πρωτοβουλίες όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας-Κοινότητα Γνώσης και Καινοτομίας Τροφίμων και η στρατηγική έρευνας της ΕΕ για τα τρόφιμα, του 2030, θα μεγιστοποιήσει επίσης τη συμβολή της ΚΓΠ στη εξασφάλιση της μακροβιότητας του συστήματος παραγωγής τροφίμων που διαθέτουμε.

Τέλος, η ΚΓΠ μπορεί να συμβάλει στη μείωση της **σπατάλης τροφίμων** και των απωλειών τροφίμων, προωθώντας τη βελτίωση των πρακτικών παραγωγής και μεταποίησης (π.χ. προώθηση νέων τεχνολογιών που παρατείνουν τη διάρκεια ζωής των ευπαθών προϊόντων ή καλύτερη αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης μέσω μεγαλύτερης διαφάνειας) και υποστηρίζοντας πρωτοβουλίες οι οποίες μετασχηματίζουν το παραδοσιακό καταναλωτικό πρότυπο «παραγωγή-χρήση-απόρριψη» ενισχύοντας την κυκλική βιοοικονομία.

4. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΓΠ

Η ΚΓΠ είναι μια πολιτική για την ΕΕ, αλλά προφανώς έχει **επιπτώσεις και διασυνδέσεις σε παγκόσμιο επίπεδο**, οι οποίες θα πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα όταν λαμβάνονται αποφάσεις σχετικά με το μέλλον της εν λόγω πολιτικής. Οι σχέσεις μεταξύ ΚΓΠ και Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης εμφανίζονται στην εικόνα 3. Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να υποστηρίξει τις χώρες εταίρους στην επίτευξη των ίδιων στόχων μέσω των **εξωτερικών πολιτικών και μέσων**. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα επιδιώξει τη συνοχή των πολιτικών της σύμφωνα με την ατζέντα για το 2030 και με τη δέσμευσή της για ενίσχυση της συνοχής των πολιτικών υπέρ της βιώσιμης ανάπτυξης. Στη δεύτερη περίπτωση απαιτείται να λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι της αναπτυξιακής συνεργασίας στις πολιτικές που ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες.¹⁴

Στο πλαίσιο αυτό, η ΚΓΠ είναι και θα εξακολουθήσει να είναι συνεπής με την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ, η οποία αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο της βιώσιμης γεωργίας στην εξάλειψη της φτώχειας και τη βιώσιμη ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες χώρες, προωθεί δε την ανάπτυξη των γεωργικών αγορών και των αλυσίδων αξίας χωρίς αποκλεισμούς που θα ωφελούν τους φτωχούς και θα ωθούν τη γεωργική βιομηχανία να δημιουργεί θέσεις εργασίας.¹⁵

¹⁴ Πρβ. άρθ. 208 της ΣΛΕΕ

¹⁵ Η νέα Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανάπτυξη που υπεγράφη στις 07/06/2017 και διατίθεται στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf.

4.1. Εμπόριο

Χάρη στις προσπάθειες της ΕΕ στον τομέα της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων, με τη στήριξη των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ και της ΚΓΠ (συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής της στον τομέα της προβολής), η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας γεωργικών προϊόντων διατροφής. Η περαιτέρω ελευθέρωση των εμπορικών συναλλαγών και η αύξηση της συμμετοχής στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας θα επιτρέψει στην ΕΕ να αναπτύξει περισσότερο τις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων διατροφής, ανταποκρινόμενη στην αύξηση της ζήτησης εκ μέρους της παγκόσμιας μεσαίας τάξης, καθώς και στις αλλαγές στις διατροφικές συνήθειες. Για τους πολίτες, η περαιτέρω ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου θα ενισχύσει την δυνατότητα πρόσβασης και την ποικιλία των τροφίμων, κάνοντας ακόμη πιο προσιτές τις τιμές τους.

Η διατήρηση του προσανατολισμού του κλάδου γεωργικών προϊόντων διατροφής της ΕΕ προς την αγορά, καθώς και τη συμβατότητας των μέτρων της ΚΓΠ με το διεθνές εμπορικό δίκαιο, θα επιτρέψουν επίσης στην ΕΕ να διατηρήσει τον ηγετικό της ρόλο σε διεθνείς φορείς όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ), προωθώντας το ανοικτό εμπόριο και υποστηρίζοντας αυστηρές ρυθμίσεις σχετικά με στρεβλωτικές για το εμπόριο μορφές ενίσχυσης.

Συγχρόνως, δεν μπορεί να αγνοηθεί το γεγονός ότι **συγκεκριμένοι γεωργικοί τομείς δεν μπορούν να αντέξουν την πλήρη ελευθέρωση του εμπορίου και τον απρόσκοπτο ανταγωνισμό με τις εισαγωγές**. Για τον λόγο αυτόν πρέπει, συνεπώς, να εξακολουθήσουμε να αναγνωρίζουμε δεόντως και να προβάλλουμε την ευαισθησία των εν λόγω προϊόντων στις εμπορικές διαπραγματεύσεις, αλλά και να διερευνήσουμε τρόπους **αντιμετώπισης των γεωγραφικών ανισορροπιών** σε σχέση με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα για τον γεωργικό κλάδο, εντός της Ένωσης, ως αποτέλεσμα των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ.

Επί του παρόντος, η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με περιορισμούς εξαγωγών από πολλές σημαντικές αγορές γεωργικών προϊόντων διατροφής τρίτων χωρών, λόγω αδικαιολόγητων υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών φραγμών. Η ΕΕ θα συνεχίσει να αναζητά μια ισότιμη και ισορροπημένη σχέση με τους εμπορικούς μας εταίρους και, όταν χρειάζεται, να προωθεί την προσέγγιση της ΕΕ ως «ενιαία οντότητας» για τα υγειονομικά και τα φυτοϋγειονομικά μέτρα. Τα υψηλά πρότυπα της ΕΕ, σε κάθε περίπτωση, δεν θα διακυβεύονται. Επιπλέον, η ΕΕ, μέσω των διαφόρων εργαλείων συνεργασίας και τεχνικής βοήθειας, θα πρέπει να προωθεί την εντονότερη συνεργασία με χώρες και περιοχές εταίρους της ΕΕ, ιδίως όταν παρατηρούνται νέες και νεοεμφανιζόμενες απειλές κατά της υγείας των ζώων και φυτοϋγειονομικές απειλές.

4.2. Μετανάστευση

Η μελλοντική ΚΓΠ πρέπει να διαδραματίσει εντονότερο ρόλο στην εφαρμογή των αποτελεσμάτων της Διάσκεψης κορυφής της Βαλέτας, αντιμετωπίζοντας τα βαθύτερα αίτια της μετανάστευσης.¹⁶

¹⁶ Βλ. <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/11/11-12/#>

Η γνώση και η τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί από έργα που έχουν υποστηριχθεί από την ΚΓΠ θα πρέπει να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη ευκαιριών απασχόλησης και επικερδών δραστηριοτήτων σε περιοχές προέλευσης και διέλευσης των μεταναστών, μεταξύ άλλων μέσω πιλοτικών έργων του Εξωτερικού Επενδυτικού Σχεδίου της ΕΕ για την κατάρτιση νεαρών γεωργών — με τη συμμετοχή ευρωπαϊκών αγροτικών οργανώσεων αγροτών. Επιπλέον, τα προγράμματα ανταλλαγών ΕΕ-Αφρικανικής Ένωσης αποτελούν επιλογές προς διερεύνηση. Η συνεργασία για τη γεωργική έρευνα και καινοτομία πρέπει να διερευνηθεί διεξοδικότερα μέσω των σχετικών πολιτικών και μέσων της ΕΕ. Η Επιτροπή έχει επίσης δεσμευθεί να ενισχύσει τη στρατηγική πολιτική συνεργασία και τον διάλογο με την Αφρικανική Ένωση σχετικά με ζητήματα που αφορούν τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, ώστε να βοηθηθεί η περιοχή να αναπτύξει την γεωργοδιατροφική της οικονομία.

Εντός της ΕΕ, η γεωργία προσφέρει ευκαιρίες για τους εποχικά εργαζόμενους.

Επιπλέον, μέσω του σκέλους αγροτικής ανάπτυξης, η ΚΓΠ μπορεί να έχει κάποια συμβολή στην εγκατάσταση και την ένταξη των νόμιμων μεταναστών, ιδίως των προσφύγων, σε αγροτικές κοινότητες. Η εμπειρία δείχνει ότι η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων / LEADER προσφέρεται ιδιαίτερα για τον σκοπό αυτόν.